Ն՝ 1395

1882 ԱՊՐԻԼ 10 ՀՈՒՄԱՍ ԷՐԹԵՍԻ

ՊԵՇԻՆՃԻ ՄԷՋ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՑԱԹԼԱՐԸ

Մէկնակէտ 20 դուրուշտան

ՍԹԱՄՊՈԼԻՆԷՒԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 180 ՂՐՇ.
Ալթը այլըգ . . . . . 90 »
Իւչ այլըգ . . . . . 50 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՉԻՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճագլար իշիւն

Պիր սէնէլիք . . . . . 220 ՂՐՇ.
Ալթը այլըգ . . . . . 110 »

30 Բարա

ԹԷՐՃԻՄԱՆԸ ԷՖԲԵՍԻ

ՄԷՎԱՏՏԻ ԲՈԼԻԹԻԿԷՆ ԻԼՄԻՑԷ ՎԷ ՄԻԼԻՑԷ

ՎԷՔ ՍԱՒԻՐԷՑԻ ՀԱՄԻ ԵՒ ԵՎՄԻ ԶԱԶԷԹԱՆ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՑԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իշիւն

1 վէ 2 վէ Շիւնէի սահիֆէյէ 5 ՂՐՇ.
Միւնէֆիւ սահիֆէյէ . . . 2 »

ԻԽԹԱՐ . Պանդա , Շիրքէթ վէ ումուրու սարրաֆիյէյէ սիյիտ .

2 վէ Շիւնէֆիւ սահիֆէյէրէ . 6 ՂՐՇ.
Միւնէֆիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »

Զէյատէ միւտէթի իշիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր ։

Մէվատտը նէֆիյատ տայիր պէնտլէր մէճմանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ ։

30 Բարա

Իտարէխանէսի վէ մաթպասասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ նումէրո 18տէ տիր։ — Ղազէթանըն ումուրու իտարէ վէ թարիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէյի մէվատտ հագգընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճաղը կիպի, քեաֆֆէյի մէքեաթիպին տախի անըն ճամբնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱԹԻԹԱՆԷ 10 ԱՊՐԻԼ

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Ֆրէնչ մալիւմաթնա կէօրէ, թազմինաթը հարպիյէ մէսէլէսի՝ էվվէլքի կիւնէտէ պէրու պիր սուրէթը ճէտիտէ քէսպ իթմիշ օլուպ, պու սուրէթէ պագբլբր իսէ , մէսէլէի մէղքիւրէ բէք եագբն պիր վագթտա հալա ու թէսվիյէ օլունաճագ տը ։

Մարիմ օլտուղու վէճհէ , Մ. Նովիգոֆ գօնթրօլ խուսուսունտա իսրար իտիպ , պունտա պիրբուս մէմուրը տախի պուլունմասընը վէ պունուն այրբա սա մուգավէլէ. նամէ ահէթամընա տախիլ օլմասընը թալեպ իթմիշ տիր ։

Պապը Ալի՝ չարթը մէղքիւրընն մուգավէլէնամէէ տախիլ օլմասընը իսթէիպ , անճագ թազմինաթը հարպիյէ մէսէլէսինին հալա ու թէսվիյէսի իշիւն թախսիս օլունան վարիտաթն գօնթրօլնատա պիր բուս մէմուրը հազրը պուլունմասընա միւսաատ իթմիշ օլտուղու , Պանգր Օսմանի թարաֆընան սէֆիր Մ. Նովիգոֆա պէ. բար մաիմամ թէպլիղ իտիլմէսինի թէբլիղ իթմիշ իտի ։

Իմտի չու սրրատա Մ. Նովիգոֆ՝ գօնթրօլտա պիր բուս մէմուրընն տախի գապուլինէ միւսաատ օլտուղընը Պանգր Օսմանի խապէր վերէճէք եէրտէ, խապէրին Պապը Ալի թարաֆընտան քէնտիսինէ թէպլիղ օլունմասընը թալէպ իթմէքտէ տիր ։ Իշթէ մէսէլէ պու մերքէզտէ տիր ։

—

Պիր գաչ կիւնտէն պէրու պազը տէվայիրը բէսմիյէտ գուվվէթլիճէ տէվէրան իտէն պիր չարիյա կէօրէ , հէյէթը վիւքէլտա պէօյիւք պիր թէպէտիւլաթ վագը օլաճագ տը ։

(Մնամյոլ)

—

Պէրլինէտէն 13 ապրիլ թարիխլի չէյլէ եազըլբէօր ։

«Մէնուպ օլտուղու տէվայիրտէ թէէրիտ օլունտուղունա կէօրէ , Թիւրքիա՝ մէսալիհը Մըսրի. եէյէ քէմալը կէրմի իլէ միւտա. խելէ իթմէք իւզրէ պիր վագթը միւնասիպէ մունթազը պուլուն. մագտա տը ։»

—

Իսկենտէրիյէտէն 14 ապրիլ թա. րիխլի եազըմբզ տը ։

«Զուհուրա կէլէն վուգուաթ. լար իւզէրինէ խըտիվ հազրէթլէ. րի՝ իսկենտէրիյէյէ վուգու պու. լաճագ հարէքէթինին թէէխիր իթ. ժիշ տիր ։

«Իթալիա՝ Ասպա քէօրֆէզի մէ. սէլէսինի իլերի սիւրմէքտէ տիր . չիմտիքի հէյէթի նուզզար՝ իթա. լիանքն միթալէպէսինէ սուրէթը միէսսիրէտէ մուգավէմէթ իթ. մէքտէ օլտուղու կիպի , Արապի պէյ տախի՝ Մըսրընը Ասպա քէօր. ֆէզինի թէրը իթմէքտէն իսէ , մու. հարէպէ իթմէյի էվլա կէօրտիւ. կինի պէէան իյլէմիշ տիր ։»

—

Ալաֆրանկա կէչէն փեարուար վէ ապրիլ իպթիտայարընտա գու. բասը չըգան Ռումէլի չըմէնտ. ֆէրլերի թահվիլաթը իքրամիէ. լերինին եիւզտէ 25ի թէէտիլէ ի. տիմէսինէ չարչէնպէհ կիւնքի Տույունաթը Ուսմանիկ մէճլիսին. տէ գարար վերիլտիկինի տիւն եազմըշ իտիր ։

Գոր պապտէ Ֆրէնչ վէրտիկի թաֆսիլաթա կէօրէ , իքրամիէ. լերին եիւզտէ 25ի թէէտիլէ օ. լունուգտան պաշգա , սէնէ նի. հաեթինտէ թէէտիլէ օլունմագ չարթը իլէ համիլլերէ պիր իլմու. խապէր իթա օլունուպ , պունուն պէտէլի տախի եիւզտէ 30 գա. զարար օլաճաղընտան , տերհալ թէ. էտիլէ օլունան եիւզտէ 25 իւզէ. րինէ զամմ օլունարագ թէէտիյա. թը եէքիւնի եիւզտէ 35է պալիղ օլաճագ իմիշ ։

—

Տէրսաատէթտէն ապրիլ 13 թա. րիխլի Թայշա եազըմբզ տը ։

«Թիւրքիա իլէ Ռուսիա մուհա. րէպէսի էնտասընտա ասաքիրի Օս. մանիյէ նազլի խուսուսընտա Շարգ չըմէնտրֆէրլերի թարաֆընտան Պապը Ալիյէ թագտիմ օլունան հի. սապլարը թահգիգ իթմէք իւզրէ պիր գօմիսիօն թէչքիլ օլունմուշ տը ։ Խապէր վերիլտիյինէ կէօրէ, պու հիսապլարտա քիւլիյէթլու իսթիլասաթ մէյտանա չըգարըլ. մըշ տը ։

«Յունյունը մունթազամէնին թէս վիյէսի իշիւն իթթիհազ օլունան էսաս միսիլլու պիր էսաս իթթի. խազը յա տուեունը զայրը մուն. թազամէնին տախի թէսվիյէ օլըն. մասը իշիւն պիր բան թէգիգ իթմէք իւզրէ Մ. Վէթենտորֆըն թահմը ըիյասէթինտէ պիր գօ. միսիօն թէչէքիւ իթմիշ տիր ։

«Էնճէպի ագչէրէրինին գըլմէթը հագգըգ.էրէրի էսասը իւզէրինէ պիր ըսմ վագ իտիրմէսինէ տարր պիր լայէհանը թէգիգի իշիւն տիկէր պիր գօմիսիօն տախի թէչ քիլ օլունմուշ տը»։

—

Բէրլին Սթամպօլտան ապրիլ 12 թարիխլի թայշա եազըմբզ տը ։

«Թիւրքիա իլէ մէմալիքը էնէ. պիյէ պէյնինտէքի թիճարէթ ահա. նամէէրինի ագա իտէն գօմիսիօն՝ հիւքիմէթը Սէնիյէյէ բաբարթօ. սընը թագտիմ իթմիշ տիր ։ Մէգ. քիւր գօմիսիօն՝ իխրաճաթ վէ ագ. թարմա բուսումը իլէ էլան պիր Օսմանը լիմանընտան տիկէր պիր լիմանա կիտէն էմթասյա վագ օ. լունան բուսումաթն ֆէսխինի թէքլիֆ իտէօր , վէ պազը բու. սումն թէզեիտինի վէ պազըսը. ընն տա թէնգիսինի (ազալթմագ) չէօլէ քի օրթա հիսապ էլան 100տէ 8տէ պունունան բուսումն 15է պալիղ օլմասընը թավսիյէ ի. տէեօր։ Պու 100տէ 7 ֆարգ ասհա. պը թահվիլաթա թէրը օլունաճագ տը։ Եինէ Պապը Ալինին գապիլը թաատիր օլան ահտնամէէրի թաա. տիր իթմէսի , վէ թաստիգի լազմ կէլէնէրի թաստիգ իյէմէսի մէղ. քիւր գօմիսիօն թարաֆընտան թավսիյէ օլունույօր։ Մէգքիւր բա. բարթօյը թահսին իտինճէ , Պապը Ալի միւթէսավվէր օլան թէպէտ. տիւլաթը ալագատար տէվէլթլէրէ բէսմէն թէպլիղ իտէճէք տիր ։»

—

Ահվալը հազրբէրին իլճաաթը թապիիյէսինտէն օլարագ թարա. պլուսը—Ղարպ գօմանտանը Զէքի բաշա հազրէթլէրինին պիղաթ թունուզ հուտուտունու կէօրմէք, վէ օրալարճա իճապը հալ ու մէվ. գիյէ կէօրէ թէսապիրը լայզմէյի իթթիհազ իյլէմէք իւզրէ հուտուտ պօյունա կիթտիյինի վիլայէթը մէգքիւրէ կաղէթասը եազըյօր։

—

Լինդէնտան նամ ճէզայիր կաղէ. թասընըն պէյանընա կէօրէ, Իսլամ կաղէթալարընն թահրիքաթը վէ Արապ չէխլէրինին դայատան վերտիքլերի իխպարաթ՝ ճէզայիր Արապլարընտան միւրէքքէպ օլան Ֆրանսըզ ասքերի իւզերինէ պէօ. ռիւք պիր թէէսիր վէ նուֆուզ իճ. ըա իտէյօրլար իմիշ ։

Մէգքիւր կաղէթանընն պէյանը. նա կէօրէ, ճէզայիր ավլը նէֆէ. ըաթընտան 27 քիչի օրտուկեահ. ատան ֆիրար իթմիշլեր տիր ։

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Ինկիլթերրա սէֆիրի Լօրտ Տիւֆ. ըինին պատրը Մատմազէլ Հա. մըլթը իլէ սէֆարէթխանէի մէգ. քիւր սըրքեաթիպի Մ. Նիգօյը. նն ադտը իպտիվաճլարը բէսմինին էվվէլքի կիւն վուգու պուլուս. ղունու եաղմըշ իտիք ։

Պու պատտ ալընան թաֆսիլա. թը ախիրէէ կէօրէ , Մատամ Տիւֆրին թարաֆընտան վուգու պուլան տավլէթ , վիւքէլի ֆի. խամ հազարաթը մէսաիլի բօլի. թիգբէե իլէ մէշղուլիյէթլերի հա. սէպլիյէ հիչ պիր տագիգալարը օլ. մասընընը մարէղը իթիրազտա պէ. եան իթմիշլեր տիր ։

Թարաֆը Շահանէտէն թէչրի. ֆաթը ուսուսիյէ նազրը Միւնիր պէյ էֆէնտի հազրէթլերի ըսմը մէգքիւրտէ հազրը պուլունմուշ , վէ կէլինէ դայէթ նէֆիս մուրա. սա պիր չիֆթ պիլէզիք հէտիյէ իթմիշ տիր ։

Իշպու պիլէզիք ալթունտան մատմազլ օլուպ , իւզէրինտէ միւ. ճէվհերաթ իլէ մասնու պիր կիւ. վերճին ազղընտա տախի սուլ ու սալահ ալամէթի ատտ օլունան զէյթին տալինի թաւթմուշ տը ։

Սէֆարէթ սալընընտա կիւվէյի վէ կէլինէ, ագրապա վէ թէալիւ. գաթը վէ զէվթը սայիրէ թա. բաֆլարընտան իթա օլունան հէ. տիյէլեր էնգարը ուսուսիյէէ արգ օլունմուշ տը ։

Էդճիւմէ Լօրտ վէ Լէտի Տիւֆ. ըին թարաֆլարընտան 5 գըթա էլման եըլբզ , վէ սէֆարէթ մէ. մուրլարը թարաֆլարընտան պիր սանտրգ կիւմիշ սուֆրա թագը. մը վէ մուրասսա պիլէզիքլեր վէ քիրբէ վէ եիւգիւք վէ պրօշ վէ եէլբազէ վէ եաղը թազմը վէ միտալեօնլար վէ սարբէ հէտիյէ իսիլմիշ տիր ։

Միւյիր Ֆուատ բաշա հազրէթ. լերի քիրբէ իլէ պիլէզիք վէ Պէյ. ղըր բաշա տախի կիւմիշ պիր թեբսի վէ սէֆարէթ թերճէման. լարը կիւմիշ զարֆլար վէ Իրան սէֆիրի Մօհսին խան Ազէմ չալը. տան եաստրգ եիւգիւ իլէ Ազէմ խալբը վէ Ավսթրիա վէ Ռուսիա վէ Եունան սէֆիրլերինին ֆամիլ. եալարը վէ միւթէպերանը սար. ըաֆանտան Զարիֆի վէ սարբ բէք չօգ զէվթ թարաֆլարընտան միւթեատիտ հէտիյէլեր իթա օ. լունմուշ տը ։

Մօհսին խանը 7 եաչընտա գը. ղը՝ կէլէն մայթինտէ պուլունան 10 գատար միթէպերան քէրիմէ. լերի իլէ պէրապէր պուլունմուշ տը ։

—Ֆրէն կաղէթասընտա օլունմուշ տը ։

«Իսքենտերուն գազասը տախի. լինտէ վագը էրսուղ նահիյէսին. տէ էլմա տապընը պիր գաչ մէթ. րօ իրթիֆարընտա օլան զէրվէսինտ (թէբէսինտ) դայէթ ուչու. րումու պէօյիւք պիր թաչըն ա. բարզընտան ահէճ չըգմագտա օլ. տուղու կէօրիւլմէսի իւզերինէ , մահալը մէգքիւրէ կիտիյէրէք մէգ. քիւր թաչըն պազը մահալլերինէ ատի աթէչ տօգունտուրըգտա պարուրթ կիպի բարլամագտա , վէ հավա կազլարը միսիլլիւ ալէվ կէսաթերմէ քտէ օլտուղունու իս. քենտերուն գայմագամը եազը յօր, վէ օրատա պիր վարար քէօմիրիւ մատէնի օլմասը մէմուլ իտիկինի տէրմէյան իյլէօր ։»

—Գալաթատա եօրկանճլար ի. չինտէ քեարն պիր մէյխանէնին ուսթասը իլէ չըրաղ պու սապահ մէգքիւր մէյխանէտէ մագթուլէն պուլունմուշ օլմաղա , իշպու ճի. նայէթ հագգընտա իլերտէ թաֆ. սիլաթ ալտըղըմըզտա իլան իտ. ճէկիմիզի վատ իտէրիզ ։

—

Տիւն ադչամ սաաթ 11 բատ. տէլէրինտէ Դատը քէօյինտէ Մ. Ատա ճատտէսինտէ վագը Մուրատ օղու 8ակոբ էֆէնտինին պիր իս. լամ ֆամիլեասընա քիրալամըշ օլ. տուղու խանէտէն հարիգ զուհու. ըիյլէ էթրաֆա սիրալէթ իտուպ , 10–12 ճէսիմ խանէ վէ 14 գատար տիւքքեան միհթէրէգ օլմուշ վէ չարգաճը ճանիկ աղանքն խանէսի իթթիսալինտէ պասթըրըմբզ տը ։

Հարիգը մէգքիւր զուհուր ի. տինճէ միւթատ օլան թօրբար ա. թըլբպ , եանկըն գուլէսինտէ տէ իշարէթ չէքիլտիքտէն սօնդրա , կէօրիւնիւյտ , հարիգին պիր աղ սիւքիւնէթ պուլմասընտան տոյա. ը մէգքիւր իշարէթ պիր գաչ տագիգա աչաղա այընըպ , ֆա. գաթ եանկըն թէքբար օրատա ատէչէթլի սուրէթտէ բարլատը. ղընտա , պազգա հարիգ զանն ի. տիլէրէք պիր չարէէք սօնդրա եէ. նիտէն թօրբար աթըմբզ տը ։

Հարիգը մէգքիւրտէ Մուրատ օղու 8ակոբ էֆէնտինին 2 խա. նէսի իլէ 10 տիւքքեանը վէ բա. ղատամեան Տիգրան էֆէնտինին 4 տիւքքեանը վէ կամարական խաչիկ էֆէնտինին 2 էվի թէքմիլ էչեասըյլա վէ Նագաչեան իլէ Ա.էքեան էֆէնտիլերին խանէլերի միհթերէգ օլտուղու մաեթթէէս. սիֆ խապէր այընմըշ տը ։

Մէգքիւր եանկընտան՝ էրնէ օ ճատտէ իւզերինտէ վագը ֆա. գաթ 20 խանէ գատար ուզագ. տա պաղչէ իչինտէ եաբըլմըշ օ. լան Մ. Բալլի Սթրաթինին էվինէ գըզըլճըմ տուշերէք , այրբա օ խանէ տախի թէքմիլ եանմիշտը ։ Իշպու Հարիգ իշիւն Սթամպօլտան եըլբրբրմ կիպի գօշտրբրլան թու. լումպաղարտան պիրինին թուլըմ. պաճլարը քէօրբիւ պաչընտա քեամիճէ պիր ատամը տէվիրիպ պիրալ չինէմիշ օլտուղարընտան։ մէրգուսմուն այնը սը.յրբրպ գա. նամբշ վէ իւսթիւ պազը պէրգատ օլմուշ օլմաղա, պու դարէթքէշլե. րին եանկընն սէօնտիւրէրէք էհա. լիյէ իթթիքլերի խըտէթին բար. լագըրը ղայա օլմամագ իշիւն ։ գօշտուգլարը զէման խուսուսիրլէ պազը իսթէյար, ալիլ վէ պու կի. պի էօղրու օլան ատէմլերի չի. նէմէք ուղղունընգլըղընտան սա. գընմաղարը իգթիզա իթթիկի մէրճիի թարաֆընտան քէնտիլե. րինէ թէնպիհ օլունմաղը տը ։

ԹԷԼԼԻԿՐԱՖ

Ա.ԺՈ. Հաղա
(Պոս սապահ էկէն Բիւլէրոքէր)

Լօնտրա 21 ապրիլ

Մէճլիսը մէպուսանտա պազը ազալար՝ իրատը նուրգ իթթիք. լերի սրբատա , զըրկը տօնանմա. նը թէզեիտ իտիմէսինի թալէպ իթմիշլեր տիր ։

Պահրիյէ նէզարէթինին բարլա. մէնթօտա պուլունան միւսթէշարը Մ. Օթթօ Թրէվելեան՝ թալէպը մէգ. քիւրէ վերտիկի ճէվապընտա, ին. կիլիզ վէ Ֆրանսզ տօնանմալարը. նը մուգայսէ իթթիքտէն սօնդրա, ինկիլիզ գուվվէի պահրիյէսի իլէ հիչ տէվլէթին ըէգապէթ իտէմէ. եէճէկի ։ Նէթիճէսինի մէյտանա գօմուշ տը ։

Պու նուրգը իւզերինէ մէճլիս. սը մէպուսան՝ տօնանմանը թէզ. եիտինէ տաիր օլան թալէպի ըէտտ իթմիշ տիր ։

Մ՝օրինի Բոռ կաղէթասը՝ Բէթէրս. պուրկտան պարզը պիր թէլէկրաֆ կէօրէ, մէնէրալ ինեաթիէֆին Բարիզ սէֆարէթինէ թայինի թէբզիպ իթմէքտէ, վէ ֆագաթ Զարը բրէնս Օրլօֆը մէմուրիյէ. թը մէզքիւրէտէն չըգարաճաղընը թէէյիտ եյլէմէքտէ տիր ։

Իսմիրնա 21 ապրիլ

Ապրիլին 11ինտէն 20սինէ գա. տար Սիւլէյման գանարընտան 108 սէֆինէ միւրուր իտէրէք 2.040.000 ֆրանգ հասըլաթ օլմուշ տը ։

Թունուզ 21 ապրիլ

Թայիպ պէյ՝ մահպէտտէն չըգա. ըըմբզ օլմաղա, Թունուզ պէյինէ սատտագաթ իտէճէկինի վատ իթ. միշտիր ։

Մ՝. ը Ֆրէյսինէ իլէ Մ՝. ը Լէ. սէբս՝ Աֆրիգանընն իչէրիսինտէ թէչքիլ օլունաճագ տէնիզ թա. սավվուրը հագգընտա պու կիւն ուզուն ուզատիյէ կէօրիւշմիշլեր տիր ։

Ա.ԺՈ՝ Ռիմէր

Լօնտրա 21 ապրիլ

Թայշ կաղէթասընն պու սա. պահ չըգան նիւսխէսինտէ Բան. կունատան ալտրղընը պէէան իտէ. ըէք նէչը իթթիկի պիր թէլէկ. ըաֆտա Պիրմանիա հիւքիմտարը թարաֆընտան մէզալիմը միւտահի. չէ իճրա օլունտըղը մուհարբէր տիր ։

Զիքը օլունան հիւքիմտար թէէպան՝ իբինճի գրալիցասընը վէ իքի հէմշիրէսինի վէ բայիթախթ. տա սաքին էհալիի միւթէպերա. նընան 50 քիչիյի՝ ալեյհինտէ թէրթիպը ֆէսատ իթթիքլերի զանընը իլէ իտամ իթթիրմիշ տիր ։

Հիւքմտարընն մերգում՝ ֆէքսէր վերկիլերին հասրլաթընը նէֆսի իչիւն զապթ վէ մէնաֆիի չախսի. եէսի իչիւն պիր թագրմինհիսար. լար իհտաս իթմիշ օլմաղա , Պիրմանիատա պիր հեեեճանը ազիմ ճէրեեան իթմէքտէ տիր ։

Ինկիլթերրա կաղէթալարը՝ Մը. սրրատա բուսումաթ իտարէսինին պիր չօգ մուհասսէնաթընտան պահսլա , իտարէի մէզքիւրէյի թէտգիգ իյէմէք իւզրէ պիր գօ. միսիօն թէչքիլինի չիտտէթլէ մու. խթաճէլէի զաթիլէսինին թէսվիյէ. սի իշիւն պիր մէօհլեթլի Մըսրընա կիթմէք իւզրէ, քէնտի մէսէլէսի. նէ սէրեան պիր գարար վերիլմէ. սինի թալէպ իլէմիշ տիր ։

Տիւնքի վարչական խորհուրդ՝ չիմպէյէ գատար Ս. Էլֆիտճինէ կիտէն էվրագա հէնուզ ճէվապ վերիլմէտիկինի վէ Տիարպէքիր առաջնորդը Գեր. Փիլիպոս Սըրբազան իշիւն չէքիլէն թաահհիւա. լիս թէլէկրաֆընտա տա ճէվապը բէք չօգ կէճիքմիշ օլտուղունու նա. զարը տիգգաթա ալարագ , իխ. թիյար օլունան չու սիւքիւթիւն սէպէպինի անլամագ իւզրէ կէլէ. ճէք իճթիմատ պու պապատ պիր գարար վերիպ վեհ. Հայրպետ պիր մէքթուպ իրսալ իթմէկի գա. ըարալարընը ամբզ տը ։

Բէպալիք տիւնքի վարչական խորհուրդ Անատօլիա եիւրիւ. եիչ իտէն Ճիզուիթիրէն Միսիօ. նարլարընն հարէքեաթը հազրնտա տախի իճրաի միւզաքէրաթ իտիպ, պու պապատ պիր լայէհա թան. զիմինէ վէ ռուհանի վէ ճիսմանի էրպապը վուգուփտան միւրէթ. թէպ պիր գօմիսիօն թէչքիլինէ գարար վերմիշ տիր ։

—

Գատրքէօյ Թաղ. խորհուրդը. նըն աղալարընտան պազըսը դայ. պուպեթէտ վէ պազըսը տախի եօլ. ճուրգտա պուլունտու ղունտան , թէքմիլ Թաղ. խորհուրդ կէչէն բազար կիւնիւ իսթիֆա իթմիշ օլ. մաղա , Վարչական խորհուրդ իս. թիֆան մէզքիւրը կէրի ալարը. մագ իշիւն չօգ յալըմբզ իսէ տէ , մուվաֆֆագ օլամայարագ , սթի. տէքի զէվաթտան իպարէթ մու. վագգաթ պիր թաղ. խորհուրդ թէչքիլ իթմիշ տիր ։

Տիգրան Լ.Ֆ.Բարաղամեան .
Գառնիկ » Ցոլոկիմեան .
Աբէլ » Կիւլպէկեան .
Կարապետ » Նազարեան .
Անտօն » Աղասեան .

Պիր վազիֆէի հագգանիյէթ իլֆա իթմիշ օլմագ իչիւն պու միւնասէ. պէթլէ չունու պէէան իտէրիզ քի, իսթիֆա իտէն մէզքիւր Թաղ. խորհուրդ իբի պուլուգ սէնէ միւտտէթը մէմուրիյէթինտէ Ա. բրամեան գրզ վէ էրքէք մէքթէ. պինին ինթիզամ վէ թէրագիսի իչիւն հիչ պիր սայ ու իգտամ տէրիզ իթմէմիշ տիր ։

—

Թէև Գեր. խորէն Ս. Արքեպիս. կոպոս Լուսինեան հրաւիրուած էր յառաջիկայ Այնարհամատրան նիւրակէիս մատուցանել զՊ. Պատրագ ի խաչգիւղ ըստ խնդրա. նաց Պատ. Թաղական խորհրդոյն, սակայն նախապէս խոստացած լի. նելով պատարագել ի Բերա , ուստի վաղիւ հանդերձեալ է անդ (ի Բերա) պատարագել , զոր ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանեմք ։

Աւագերէց Բերայի
Գրիգոր Քահանայ Ազէվան

—

Կաղէթամբզը 1357 վէ 1358 նամէրօյու Նիւսխէէրինտէ Էկինտէն մէվզուտ մուֆասսալ պիր մէքթուպ տէրճ օլունուպ , մէքթուպը մէզքիւր՝ Մանալտա միւն. տերիճ տիկէր պիր մէքթուպտա ճէ. վապ օլմաղա , չիմտի տախի ճէ. վապը մէզքիւրէ ճէվապ օլմագ վէ տէրճ օլունմագ իւզրէ էինէ էկինտէն մանթպատրգա մուֆաս. սալ պիր վարագա տահա վիւրուտ իթմիշ իսէ տէ , պունուն տէրճի պիզէ այտտ օլմասընը ճիհէթլէ նէչրինտէն սարֆը նազար իթմիշ օլտուղումուղու սահիպինէ մալիւմ օլմագ իւզրէ իսթիար իտէրիզ ։

ԲԱՐԻԶՏԷ ՊԱՆԴ ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՆԱՄ ՊԱՆԴԱՆԸՆ ՏՕԼԱՆՏԸՐԲՁԸԼԸՂ

Պիր գաչ սէնէտէն պէրու թահվիլաթը Օսմանիյէնին Լիմբօրա բիացալարընտա մաղհարը բաղպէթ օրմասրդը մալիւմ տիր։

Բարիզտէ Սուրանօ նամինտա պիր սարրաֆ՝ թահվիլաթը Օսմանիյէ հավիլէրինէ պիր միզտար ֆայիզ վէրմէք վասը իլէ հավիլէրի տօլանտըրմագ թասավվուրընտա պուլունմուշ, վէ պինապէրին Պանդ Օրիանթալ եանի Շարդ Պանգասը նամը իլէ պիր չիրքէթ թէքսիս իթմիշ տիր։

Մէզքիւր պանգա էմանէտէն թահվիլաթը Օսմանիյէ թէվարի իտէնլերէ պիրէր միզտար ֆայիզ վէրիլէճէկինի իլան, վէ պու սուրէթլէ էմանէթէն Օսմանլը թահվիլաթը պրագանլարրն բարասը իլէ եիւզտէ 3 ֆայիզի ֆրանսա թահվիլաթը հավասընը միւսլամէա իտէր վէ պօրսա մուամէլաթընտա տախի պուլունուր իտի։

Մէսէլա եիւզ ֆրանգ ֆայիզի օլան Օսմանլը գօնսօլիտէսի պրագանլարա, եիւզտէ 3 ֆայիզի ֆրանսա թահվիլաթընտան 30 ֆրանգ ֆայիզ վէրիլէճէկինի պէեան վէ մէզքիւր 30 ֆրանգ տախի 3 այտա պիր քերէ Պանդ Օրիանթալ իտարէսանէսինտէ լթէէտիյէ օլունճաղը նէյր օլունմուշ տըր։

Պանդ Օրիանթալ պու վէճհ իլէ եիւզլերճէ միլիօն Օսմանլը թահվիլաթը կամանէթ ալարընը իլան իյէմիշ տիր։ Մէզքիւր պանդա տօլանտըրըճըլըգտա մուվաֆֆագ օլուգճա, ճիրաթընը արթըրըպ տէվլէթը Օսմանիյէնէ տախի ֆայիզլերին, գրսմեն թէէտիյէսինի թէսհիլ իյէմիք իւզրէ մուամէնէթը լազըմլը պուլունտուղունու իլան իթմիշ տիր։

Տիկէր պիր իլանտա։ Պանդ Օրիանթալ՝ Բարիզտէ Բիրամիա սօգ ղընտա միճէտտէն ինչա օլունան 100.000 ֆրանգ գրյմէթինէ պիր էպնիյի նէֆիսէ լի միւպայէա իտէճէ յինի պէեան իյէմիշ տիր։

Մէզքիւր պանդանը միէսսիր Սուրանօնը իսթիյասը վէ սախթէքարլըղը զահիրէ չըմասը իլէրիէ, էմնիյէթի սուի իսթիմալ վէ տօլանտըրըճըլըգ ճիւնհասը իլէ թթամ իտիլմիշ տիր։

Միւտատիի ուժամինին թթհամամէտինտէ պէեան օլունտըղը վէճհէ, Սուրանօ՝ էմանէթէն ալարըղը Օսմանլը թահվիլաթընը սախթակ ֆրանսա թահվիլաթը ալտըղը հալտէ, պունլարտան ալճաղը ֆայիզ, տէպալիկ վէ սայիր մէսարիֆէ քիֆայէթ իտէմէեէճէ. կինտէն, վէ համիլլերէ վատ օլունան ֆայիզ թթա օլունամայաճաղընտան, թահվիլաթ ֆիրաթընը թէզերիտա իլէ բարա գաղանմագ իւզրէ պօրսա օեունլարընա միւպաշերէթ իթմիշ տիր։ Սուրանօ պիր թարաֆտան տախի բէք չօգ իրանլար վէ պէնտլէր նէյրն իլէ Օսմանլը թահվիլաթը համիլլերինտէն պիր չօգլարընը՝ քեազըլարընը քէնտի պանդասընա էմանէթ վէրմէեէ թէչվիգ էյլէմիշ տիր։

1400 գատար ասհապը թահվիլաթ մէրգումուն տօլապընա տիւշիւպ պիր խայլը թահվիլերինի քէնտիսինէ վէրմիշլեր տիր։

«Օսմանլը իսթիդրազլարընը գուբօնլարը Օբէրա սօգաղընտա Պանդ Օրիանթալտա թէէտիյէ օլունուր» զէմինինտէ սօգաղլարտա իլանլար նէյր օլունմուշ տըր։

Իթհամամէտ պէեան օլունտուղու վէճհյէ, մէզքիւր իլանլար վէ կաղէթա պէնտլէրի վէ նէյրի. եաթ վէ եան վատլար իլէ Պանդ Օրիանթալ իթիպարընա էմնիյէթ վէրիլիպ, տօլանտըրըճըլըգ ֆիրի իճրա օլունմուշ տըր։ Բէք չօգ ատէմլեր պու տօլանտըրըճըլըգտա մէպնի ալտանըգ Սուրանօյա էմնիյէթլէ քէնտիսինէ պանդասընա իթիպար իթտիքլէրինի պէեան վէ պու վէճհյէ մէզքիւր պանդայա թահվիլաթ վէ նուգուտա թէվարի իթտիքլէրինի իթեան իյէմիշլեր տիր։

Պինանէ ալեյհ Սուրանօնը տօլանտըրըճըլըգը թէպէրիւն իթմիշ տիր։ Պախուսուս ֆրանսըգ թահվիլաթը ալմագ վասը տախի քեազիպ օլուգ, պունլարտան էֆէքթիֆ մուպայաա իթմէեէրէք պօրսատա հավասընը ալմըշ տըր։

Իլանանէլերտէ թահվիլաթը Օսմանիյէ ասհապընա թահվիլաթը մէզքիւրէյի սաթմամագ վասը օլունտուղունտան, թահվիլաթը մէզքիւրէնին ալէճ իտաէլերի թեահհիտիւ դապիը իճրա օլմասըղընը իթիրաֆ իյէմիշ տիր։

Զիքը օլընան տօլանտըրըճըլըգլա իսթիրաս օլընան բարալարընը մզգտարը 207,735½ ֆրանգա պալիկ տիր։

Տիկէր թարաֆտան էմնիյէթի սուի իսթիմալ թարիգիյէ եանի իշտէ տօլանտըրըճըլըգ ֆիրի պուլունտուղու հալտէ, քէնտիսինէ էմնիյէթ իտիպ թահվիլաթ վերէն գաբրլարընը մաթլուպունու իպթալ իտէրէք, մէրգում Սուրանօ 1,432.000 ֆրանգ զիմմէթինէ կէչիրմիշ տիր։

Սուրանօ մէզքիւր բարալարը պօրսա մուամէլաթընտա, հէր նէվ սէֆհաթ վէ իսրաֆաթտա սարֆ ու իթլաֆ իրիտքէն սօնրա ըղհարը իճիաս իթմիշ տիր։

Մէրգումուն ալեյհինտէ 1881 մայիս 20 թարիխինտէ իճլաս իլամը վէրիլմիշ վէ քէնտիսինին մահքէմէյէ թագտիմ իյլէտիյի մուվաֆէնէսի մուճիպինճէ 1,218.089 ֆրանգ մաթլուպու վէ 2,602.465 ֆրանգ տէյնի կէսթէրիլմիշ իսէ տէ, մահքէմէ թարաֆընտան թաեին օլընան հէյէթը սինտիգին բարօրթընա նազարէն, մէրգումընն մաթլուպ նամը իլէ կէսթէրտիյի չէյլէր՝ պանգանընն էշա վէ եպնիյէսինտէն իպարէթ օլուպ, պունլարընն գրյմէթի նիհայէթ 500.000 ֆրանգ բատտասինտէ տիր։

Թահվիլաթը Օսմանիյէ ֆիյաթընն թէրագգի ֆիյաթը իզէրինէ մէրգումընն տուլունու պիր մզգտար թէնէզզիւլ իթմիշ տիր։ Էսպապը միւշտատէտէն օլարագ Սուրանօ՝ մուգատտէմ իբի սէնէ զարֆընտա մէսարիֆը զաթիյէսի իչին 214000 ֆր. ալտըղը հալտէ, իճիլաբընտան եվվէլքի իբի մահ դարֆընտա 42000 ֆրանգ ալմըշ վէ իլանանամէլերինտէ կէսթէրիլէն մուամէլաթ խարճինտէ պօրսա գումարպազըգլարընտա պուլունարագ, աչըզընն գըսմը քիւլլիսի պու գումարպազըգտան նէշաթ իթմիշ տիր։

Մէրգում հինը իսթինթագընտա պիր արալըգ իշլերի եօլունտա ճէրքեեան իսիպ 400000 ֆրանգ պիրտէն գազանարդընը վէ պանգա էպնիյէսինի տախի օսրատա միւպայէա իլլետիյինի վէ ֆագաթ մուախարէն պօրսատա գազանճարընը դայպ իթտիքէն սօնրա, բէք չօգ տա իսթէ վերտիյինի պէեան վէ տէֆթէրլերինտէ սախթէքարարըգ պուլունմաբընը իտատա իյէմիշ տիր։

Մ. Վիկթօր Լըֆրան նամ տօգաթ Սուրանօյը միւտաֆտա իթմիշ տիր։ Պատէհու միւտատիի ումումինին իթհամաթը իւզերինէ, մահքէմէ լէտել միւզաբէրէ Պանդ Օրիանթալ նամ տօլանտըրըճըլըգ չիրքէթի միէսսիսի Սուրանօնէն 3 սէնէ մահպուս օլմասընա վէ եկէ ֆրանգ ճէզաի նագտի վէրմէսինէ հիւքմ իթմիշ տիր։

ՄԷՐԵԱԹԻՊ

ՎԱՆ

Մահալը մէզքիւր մուխպիրմիզտէն մարտ 16 թարիխիյէ ալտըղընմըզ մէքթուպ տըր։

ՃԷ.

Նամակաց սակաֆէյին վէրայ ծանր խոխոռնէեան մը։

Զնայելով միզաղ ալին թղթատարութեան նամակաց սակագնոյն ածանութեան, որ 15 կռամ նամակ մը տիեզերքի չորս անկիւնները կը փոխադրէ միայն 1 դրուշով, Օսմանեան թղթատարութեան սակագինն միշտ բարձր եղած է։ օրինակ, վանէն մինչ Կ. Պոլիս 10 կռամ նամակ մը կը խրկուէր միշտ 4 դրուշով։ Այդ ամենանիւ մտածելով թէ արդիւնքն մեր տերութեան կը վերաբերի, չպէտք էինք դժգոհիլ։ Սակայն այժմ մի խստագոյն պայման ևս կը ներկայացնէ մեզ տեղւոյս թղթատարական տեսչութիւնն, պայման մը՝ որ անհանդուրժելի է, և որ առաջնէն աւելի արդիւնաւոր չպիտի կրնայ լինիլ։ Վասն զի անտանելի լինելուն, շատերն պիտի ստիպուին նամակ չխրկել։ Առաջներ 10 կռամ ծրարի մը համար կը պահանջուէր 4 դրուշ ու ծրարն կը պարունակէր այլ և այլ անձանց փոքր փոքր նամակներ։ ասել է բազումը միանալով 4դրուշ կը վճարէին ուղարկելով իւրաքանչիւրն իւր նամակ մի և նոյն ծրարի մէջ ներփակեալ։

Իսկ իբր ամիսէ մ'ի վեր տեղւոյս թղթատարի վարչութիւնը ըսկսած է պահանջել անխտիր 4 սկան դրշ. ամէն մէկ կտորին համար որչափ ալ փոքր լինի։ Շատ անգամ՝ ալ միևնոյն անձի ստորագրած իւրաքանչիւր կտոր նամակներու համար 4 սկան դրշ. կը պահանջէ, առարկելով թէ դատդատ նամակներ են։ Միևնոյն պահանջումն կ'անէ մինչև անգամ եթէ նամակ մը մէկէ աւելի կտորներէ բաղկանայ։ Այնպէս որ անհատ մը ստիպուած կըլլայ իւր բոլոր գրելիք միայն մէկ կտորի վրայ տեղաւորել։ իսկ եթէ չգտնուեցաւ, ու ստիպուի երկրորդ կտորի մը վրայ ևս շարունակել, այնչափ անգամ 4 սկան դրշ. վճարել, որչափ լինին նամակին կտորներն։ Դարձեալ մինչ անհատ մը կը կարոզանար առջի դրութեամբ մի քանի բարեկամաց միանգամայն նամակներ յղել միևնոյն ծրարով և 4 դրշ.ով, այժմ ներկայ դրութեամբ պիտի պարտաւորի 4 սկան դրշ. վճարել տա. իւրաքանչիւր նամակ, թէպէտ և կէս կամ մէյ մէկ քառորդ թերթերէ բաղկացած ըլլան։ Իսկ ինչ անպատեհութիւն կամ դժուարութիւն որ կը ծագի ներկայ դրութեան երեսէն հասարակաց մէն մի նամակին համար 4 սկան դրշ. պահանջուելով, այդ անհնար է նկարագրել։ Վասն զի մինչդեռ առաջներ թերթի մը 1/8 մասին վրայ երկու տող նամակ գրելով պանդուխտ ունեցող խեղճ ընտանիքներ 20—30 փարայով կը խրկէին, ու այդ աննչան դանկերն իսկ չէին կարող ճարել, այժմ կը պահանջուի անոնցմէ մէն մի կտորի համար չորս դրշ. յայանի բան է, այն ալ ոսկի դրամ։ Պանդուխտ ունեցող դաւառացւոց նիւթական վիճակին վրայ փոքր ինչ տեղեկութիւն ունեցողներն կրնան դատել թէ որչափ ծանր է այդ պահանջում, և թէ ինչպէս պատճառ պիտի ըլլան խզման յարաբերութեանց ընդ մէջ ազանդուխտ և հայրենաբնակ ազգակցաց, զորս միացնող կապերուն վրայ խիստ ազդեցութիւն ունին թղթակցութիւնք, ինչպէս ձիթիւղն (զէյթին եաղին) երկաթներու մաշումն յապաղելու ազդեցութիւնն ունի ազատ պահելով՝ ի ժանգէ, որ երկաթի ուտիճ կամ ցեղոյս թղթատարական տեսչութեան այս անհանդուրժելի պահանջման դէմ քանիցս բողոքեցին վաճառականք, բայց ազդեցութիւն չբերաւ տակաւին, փափագելի էր գիտնալ թէ օրինաց մէջ կա՞ այսպիսի տրամադրութիւն մը։

Եթէ չկայ, ի՞նչպէս տեղւոյս տեսչութիւնը կը համարձակի այս աստիճան ղեղծման մը ձեռնարկել։ Իսկ եթէ օրինական է ներկայ պահանջումն, միթէ չէ՞ր կարելի բացառութիւն անել այս երկիրներուն համար, ինչպէս ցարդ եղած էր՝ անշուշտ ինկատառնելով ժողովրդեան հանգամանքն որ չներեր այդքան սուղ սակագին մը վճարել մէն մի կտոր նամակի համար։ Խղդիր է նաև թէ արդեօք ուրիշ երկիրներ ալ այս դրութիւն ի կիր արկանելս կասկածած է, թէ միայն այս տեղ կը լինի նորա գործադրութիւն։ Առ այժմ կ. Պոլսէն և այլ տեղերէ լուր մը չհասաւ այս տեղ թէ հին դրութիւնը փոխուած է, կը նշանակէ ուրեմն թէ միայն Վանայ մէջ ըսկըսած է։ Եւ մինթէ Վան այնչափ նշանաւոր է մինչ օրինաց գործադրութիւնք նախ իւր մէջ սկսին։ Թղթատարական կեդրոնական տեսչութեան բարձր ուշադրութեան կը ներկայացնեմք խոնարհաբար մեր սոյն տողերը իբրև հայրենեաց մի քաղաքացի որ տէրութեան շահուց կը փափաքի՝ անմեկին համարելով անկէ նաև ժողովրդեան շահն։

ՍՄԲԱՏ

ԶԱՆԿԸՐԸ

—

Զանկըրը Թաղ. Խորհուրդու թարաֆընտան տէրճի իլթիմասը իլէ սթիտէքի մէքթուպ մաթպասմըզա իրսալ ԳԸԼԸՆՄԸ տըր։

Միէլլիֆ էֆէնտի,

Զանկըրըմըզտա տէօրթ մահտան պէրու տէվամ իտէն, վէ իլթ տէֆտաը 16 չարշէմպէհ կէճէսի սաաթ, իբիտէ վուգու պուլան հարէքէթի արզըն չիտտէթինտէն խայլըճա խանէէր խարապ օլուպ էքսէրիսինին ատ զէտէլէնիպ եազըն վագթթա խարապիէթէ տուշար օլահագլարը կիպի, Բում վէ Էրմէնի միլլէթինին քիլիսէ վէ մէքթէպլէրինին տախի քեամիլէն խարապ օլմուշ օլտուղու հագզընտա զաթէն մալիւմաթ վերիլմիշ իսէ տէ, կէչէնլերտէ մէմլէքէթիմիզ պէլէտիեէսի թարաֆընտան վիլայէթիմիզ Գասթամունիյէ վէրիլէն մալիւմաթ իւղրինէ, վիլայէթը միւշարիյէյնա վարիդ Սբրի բաշա հագրէլլերինին սայ ու իգտամը իլէ վուգու պուլան խարապիէթին տէրէճէր ասլիեէսի քէշֆ ու թահգիգ իտիլմէսի խուսուսընտա Գասթամունի պէլէտիյէ միւհէնտիսի ժօլքօսքի Ներսէս էֆէնտի մէմուր թային գրըընարագ կէսնտէրիմիշ, վէ մէմուրը մումայէյհին մուվասէլէթինտէ, մէմլէքէթիմիզ պէլէտիեէսի հեհեթի՝ մէմուրը մումայէյհ իլէ պէրապէր պէրվէճհը հագզանիյէթ իքի ճամինին վէ Բում վէ Էրմէնի միլլէթի քիլիսէլերինին վէ հիւքիւմէթ գօնաղընին վէ պիր համամըն վէ հէր սէնէ իչիւն բանաերտա թիւճճարլարընն ախուլիթա իթտիքլերի պէտէլերին քէշֆինի իճրա իտէրէք ալթը եիւք տօգասան իւչ լիրայա պալիգ օլմուշ օլուպ, իգթիզա իտէն բարօրթօսընը պէլէտիյէմիզ իլամը մուատտագը իլէ մէն իտարէի լիվայէ թագտիմ իյէմիշլեր տիր։ Սակիր խարապիէթ ախիլ պէրագլմիշ տըր։ Իչպու քէշֆ օլունան պինալարընն իչինտէ միլլէթիմիզ քիլիսէսի՝ մէքթէպիմիզ խարիճինտէ օլարագ, 780 լիրայա քէշֆ օլունմուշ տըր քի, մէքթէպիմիզէ տախի ագալի 300 լիրա իգթիզա իտէր։ Քիլիսէ վէ մէքթէպիմիզին ինչասը իչիւն զիքր օլունան մէգլաղ միլլէթիմիզին սէրվէթ վէ մամուր օլմասը իլէ ճահտ ու զայրէթլերինտէն իլէրի կէլեճէք մէվատտէն տիր։ անճագ մէմլէքէթիմիզին պաշլըճա մահսուլաթը թիֆթիք օլուգ, օլ տախիրքի սենէյի միւթէճավուզ պիր զէմանտան պէրու ֆիրաթը թէնէզզիւլ պուլմասընտան, թիւճճարլարը մէզ վէ էհալիմիզին քիլլիյէն զարարտիտէ օլտուգլարը կիպի, պու սենէի մուպարէքէթ իչիւն տախի կէչէն սենէ էնգարէ վիլայէթի թարաքընտան զուհուր իտէն չէքիրկէ ուչկունունուն կէվիպ քիւլլիյէթի թօխուտ պէրագարդընտան, սակիր մահալլերտէ վուգու պուլտուղու միսիլլու պուրայա տա թէէսիրաթը մուզիրրէսի սէրպայէթ իթմէսի միւհիմմիլ օլտուղունան,

ԳԱԹԻԼԻՆ ԳԸԶԸ

(1894 Նոյեմբերաան դեվամ)

«Զէհրէնիզի տէյլթիրէյօրսընը, դարթանէրղըմ... պու սօղկունլղընը մանասրդ սէյիլիր... գօրգմագտա օլտուղընը կէօղէրինիզտէն պէլլիսիր... Էօյլէ զանն իտէյօրսընը քի, պէն սիզտէն ճէսիմ պիր մէպլաղ... պէլլի տէ սէրվէթինիզին նըսգիրը իտէյէճէյիմ...

«Միւսթէրիհ օլունուղ, պէն օ գատար աճ կէօղլիւ տէյիլիմ... Երմի պէշ օթուզ պին լիրալըգ պիր իրատ օլսա միւթէպէր պիր ատամ կիպի եաշայա պիլիրիմ, Թա քի զէնկին պիր գըզ իլէ էվլէնէպիլէյիմ. պու տա պէնիմ ազ չօգ կիւզէլլիկիմ, խօշ մուամէլէլերիմ, վէ ազ ու տիրպէթիմ վէ քիմսէյէ մէնութ օլմայան սէրվէթիմ սայսինտէ հէր հալտէ պուլունաճաղընը...

«Պու միւթալէալար բէք հագլը օլուպ, հիչ տէյէճէք եօգընը, տէյլի՞ մի...

«Նէ մըդտար խթէտիկիմի անլամադա արզու խայսրսընըզ...

«Իմթէ չու գատար խթէրիմ. պէշ եիւզ պին ֆրանգ...

—Եարըմ միլեօ՞ն մը —պաղըրտը Ժագ Լամպէր ատրգը պիր Թարզտա— պէնտէն եարըմ միլեօն մը խթէյօրսընըզ...

—Եէմին խէրիմ քի, պու գատար ա՛զ խթէտիկիմ Թաահհիպ խայսրսընըզ...

—Լաքին պու պանա բէք եըզմտրը...

—Պունլար պօշ լաֆլարտրը... պիր Թարաֆտան սիզին ադլայըլարընը-զա պէն ինանմամ... տիկեր Թարաֆտան խթէտիկիմ մէպլաղը պիր լուիճ, պիր եէէս, վէլ հասըլ պիր բարասընտան պիլէ վաղ կէչմէմ... իմտի կալանթօնճա տասիրանընը... խթէտիկիմի վերիպ արթըգ պիր տահա օնուն իւղերինէ տիւշիւնմէյինիզ...

Ա՛Ռալանդը գարթանը սապգը պիր գաչ սանէյէ տէրին միւթալէալարա տալտըղտան սօնրա, պիրտէն պիրէ զանն իտէրէն գարարընը վերիպ տէտի.

—Էյէր իսթէտիկինիզի վերէճէք օլուր խէսմ, էյէր պէշ եիւզ պին ֆրանգան իպարէթ օլան չու ճէսիմ մէպլաղը սիզէ սայանաղ օլուր իսէմ, սիզ դարը պէնիմ նէ թէէմինաթըմ օլաճադրը... Պէնի քի՞մ թէէմին խոճէք քի, պիրինճի տէֆատա մուվաֆֆագիյէթէ նակլ օլան չու մուամէլէնիզէ պիր սէնէատէն, ալթը այտան, օն պէշ կիւնտէն թէքրար պաղլամաղա դալգըմայաճաղսընըզ...

—Էվվէլա չըղտանտաքի պիլճիմէ քեազըօլարը սիզէ իտատ իտէճէյիմ...

—Պու խուսուսընը բէք օ գատար էհէմմիյէթի օգրատը... Պու քեազըղարը պէնիմ նէ լէհիմտա վէ նէ ալեյհիմտէ հիչ պիր շէյ խսպաթ իթմէդլէր...

—Հէր նէ քի պիլիր խսէմ, էպէտուլէպէտ քիմսէյէ սէպլէմէմիք իչիւն սիզէ նամուսըմ իւզերինէ եէմին իտէճէյիմ...

—Պու թէէմանաթը տա քեաֆի կէօրմէմ...

Մաժիրօն պու լագըրտընն իւզերինէ գաշլարընը չսթը վէ գուրու պիր Թարզտա շէօյլէ ճէվապ վերտի.

—Լաքին պուունլա իքթիֆա իթմէլիսինիզ... էկեր պանա էմնիյէթինիզ եօգ իսէ, սերպէսթճէ սէօյլէյինիզ... պէն շիմտի կիճէլեր խայր օլսուն տէյերէք պրագը կիտերիմ... պու վարօրտան տա չըգաղըմտա կերի կերի կիտերէք չըգարըմ վէ պիր սանիյէ պիլէ սիզի կէօղիւմն էօնիւնտէն զայպ իթմէմ, զիրա ինանարտան եագանընը գուրթարմագ իչիւն նէ տօլապար գուլլանտըրընը պիկիրիմ, վէ օն պէշ սէնէ էվվէլ օ պիչարէ Սէվի Վերտիեէ նէ եարտընը խսէ, պանա տա էօյլէ պիր շէյ եարապիկրսինիզ... Սէսսիզ սէտտաղը իգամէթկեահրմա կիտուպ, եարըն սապահ տա Սէն-Տօմինիկտէ քի Ֆրանսադօնսօլօսը սապգը իլէ պէրապէր սիզէ վիզիթա իտէճէյիմ...

Ժագ Լամպէր դաժիպ պիր Թարզտա կիւլիմսէյերէք սիւվալ իթտի.

—Պու Թէհտիտլէր նէյէ՞ եարար. Թալէպինիզի ըէտտ իտէրիմ տէմէտիմ եա՞...

—Աճապա մուվաֆագա՞թ մը խայսրսընը տէյէյիմ...

—Էվվէլ, էօյլէ, զիրա պուշաղը պօղաղըմա տայատրրճաղընա պէնի պէօյլէ պիր մուվաֆագաթա մէճպուր խայսրսընըզ...

—Պէշ եիւզ պին ֆրանգը պանա վերէճէ՞քմիսինիզ...

—Էվվէլ։

—Նէ՞ վագթ։

—Էյէր խսթէրսէնիզ եարըն...

—Շիմտի վերսէնիզ տահա էյի օլուր...

Ժագ Լամպէր օմուզլարընը սիլքերէք շէօյլէ ճէվապ վերտի.

—Սիզ պէնտէն էյի պիլիրսինիզ քի, պիր պանքէրտէն, պիր նօթէրտէն վէ եախօտ պիր սարրաֆտան պաղգա քիմսէ քէնտի եանընտա պէշ եիւզ պին ֆրանգ սագլամազ...

—Պէն սիզէ սէօզ վերտիմ...

—Շիմտի սիզէ ճէվապ վերմէք իչիւն սրբա պէնիմ տիր. պու թէէմինաթ տա պանա քեաֆի կէօրիւնմէյօր—տէտի Մաժիրօն կիւլերէք։

—Էօյլէ իսէ նէ՞ խսթէրսինիզ...

—Պիր վարագան սահիհէ իւզերինտէ իւչ սաթը եազը լէ իմզանըզը...

—Բօլ՞ցա մը...

—Այ՞յր... պանքէրինիզ իւզերինէ աչըգ պիր պօ՞օ... պէն քէնտիմէ թէէմին օլմուշումտը քի, Մ՝ Վիգթօր Տիսիէ՝ էկեր սիզտէն էմր ալը խսէ, պիր միլեօն վէ տահա զիեատ պիլէ թէէտկիյէ խսէր...

—Պու դամարատա նէ գալէմ, նէ միւրէքքէպ, վէ ֆէ տէ վարագան սահիհէ վար տըր...

—Միւքեալէմէմիզին նէթիճէսի նէ օլաճաղընը էվվէլտէն քէշֆ իթմիշ օլտուղումտան, պունլարընն քեաֆիֆէսինի պիլիրքաէ կէթիրտիմ...

—Վերինիզ պագալը...

Մաժիրօն ճէպինտէն պիր մահֆազա չըգարընը, պունտա քեաղըտ, միւրէքքէպ վէ գալէմ մէվճուտ իսի։

Մէրգում իչպու մահֆազայը գամարանընն օրթասընտա պուլունան քիւչիւք մասանընն իւզերինէ զոյունճա, Ժագ Լամպէր իքի սանտալէա պէրլի մասանընն իքի թարաֆընտա գարշը պէ գարշը վաղ էկէտի։

Բէնոիսի պիր սանտալէանընն իւզերինէ օթուրտուգտան սօնրա Մաժիրօնդ տա տէտի.

—Օթուրունը... իմթէ եազաճաղըմ...

Տէլիգանը պու սէօզ մաքինավարի իթաաթ խսէպ, գարտանը տապգտա մահֆազանընն իսսթ գարաղընը աղըր աղըր աչմագտա վէ վարագան սահիհէյի չըգարմագտա խսի։

—Իթիպար նէ ալա չէյ տիր—պաղըրտը Մաժիրօն։—Պու պէեազ քեաղըտ օթուզ պէշ սանթիմ խսէր... պիր սանիյէ կէչինճէ պէշ եիւզ պին ֆրանգ խսէճէք տիր, զիրա իմզանընը հավի օլաճագ տըր... Ասրը վասաթ քիմեաճրլարը ֆէյէսօֆլըգ թաշընը արտագտա խսիկէր... պու կիւնքի կիւնտէ պու թաշը պիզ պուլմուշուզ տըր. պիր գալէմ ուճու իլէ պիր տահա միւրէքքէպ օ թաշընն եէրինի թութմագտատրը...

Ժագ Լամպէր պաշընը նիմ եօգարը գալտրրտը, տիք տիք Մաժիրօնա պագմաղա պաշլատը, վէ նիմ գարալը օլան կէօզլէրինտէն դարիպ վէ ֆագաթ չարուգ սէօնէն պիր ըղըգ բարլատը։

—Բէնոիսի արանրյօ՞ր... —մըրրլտանտը գարտանը տապգա—պէն քէնտիմի մէշրու պիր սուրէթտէ միւտաֆէա իթմիշ օլաճաղըմ...

էհալիմիզ պէօյիւք տէհշէթատիր։

Յաիր մահալլէրատէ պուհնուն տէ. ֆինէ թէշէպպիւս օլուհնտուղու սը. ռատա, միւթէվէֆա մութասար. ըվիֆմէզ թարաֆընտան վագթին. տէ սալա պիր չարէ տիւշիհնիւլ. մէտիկինտէն, իշ պու տէրէճէյի պուլմուշ տըր։ Շիմտի իսէ, կէ. րէք վալի բաշա հազրէթլէրինին իշտամը վէ կէրէք մութասարրը. ֆըմզ Պէտրբհան պէյզատէ Մուս. թաֆա պէյ հազրէթլէրինին զայ. րէթի իլէ պիր գօմիսիօն թէշքիլ օլունուպ, պիր տէրէճէ չէքիրկէ. նին տէֆինէ թէշէպպիւսաթը լա. զըմէ իթթիֆազը մուգաբրէր իսէ տէ, պալատէ մուհարբէր էսասլարտան տօլայը միլլէթաշկիրը. մըզընը չօգլարը չիմտիսէնտանը ա. զինդէ միւհթաճ օլուգլարը կիպի, միլլէթին չօգլարը տախի իյմ ու թէրպիյէ թալիմ իտէճէքլէրի գէյ. մէթլի զէմանլարընտան, տէօրթ պէշ մահընը մէքթէպսիզլիք սէ. պէպպինտէն սօգագլարտա գալը. ըրմ սալմագտա, վէ կէօնակէօն ֆէնալըգլար էօյրէնմէքտէ տիր։ Պիզ տախի պարագա հիսապը խա. բաշ օլան քիլիսէմիզին պիր քէօ. չէսինտէ արընմըզը իճրա իթմէք. տէյիզ։

Իշպու հալիմիզ տախի կէչէն հոկտեմբէր պիր թարիխինտէ Ա. մէնապատիւ Ներսէս Յըբաղան Հայրըմըզա արզ օլունուգտա, ճէվապպէն վիւրուտ իտէն թահրի. բաթը մէսէրրէթպախշէրինտէ, վուգու պուլան զիհանաթըն նա. զարը տիգգաթա ալընմասը գահթ. զէտէկեան գօմիսիօնընա վէ քիլի. սէ վէ մէքթէպիմիզ ահվալի տա. խի իտարէի միլլիէմիզ թարաֆը. նա իհալէ օլունտուղու պէկան պուրրուլմուշ տըր։

Իէրիսի էյամը պահար պուլը. տըզընտան, իշպու սէնէի մուպա. րէքէտէ ինշասընա միւպաչէրէթ օլունմադ իւզրէ Ամենապատիւ Յըբաղան Հայրըմըզը զիքր իլէ. տիրի մահալլէրատէն աղ չօգ եար. ըմ վէ զայրէթ օլունմաշա, խայ. լը սէնէլէր ինշասաթը մէգքիւրէեէ պուրա ճէմատաթը թարաֆընտան մուվաֆֆագ օլունամայաճաղընտան, քիլիսէ վէ մէքթէպսիզլիք սէպպինտէն էհալիմիզին հիճրէթ իտէճէքլէրի պէտիհի տէր։ Պու սէպպատէն պիշարէ էհալիմիզին վէ տապի սիւլթանլարըմըզըն հա. լինէ նէզարէն, մէքթէպ վէ քի. լիսէմիզին ինշասը իչին պիլճիմէ խարրահ եֆէնտիլէրին մէրհամէ. թինի տավէթ իտէրիզ։

Նախագահ

Աբրահամ Յովհաննէս Մանկէան

Ատենադպիր Ատենապետ

Մանուկ Զարգեան Պալէ Եէլէնեան

ԹԷՀԷՐԱՆ

Շէհրը մէգքիւր մութասարրիֆպէն մարտ 8 Թարիխլէ պարարմըզ մէք. թուպ տըր։

Միւէլլիֆ էֆէնտի,

Ախիրէն Ա.Ֆղանիսթանտա Ապ. տիւլ Բահման խան իլէ Էյուպ խան արասընտա վուգու պուլան մու. հարէպաթը տախխիլէտէ, Էյուպ խանընը գուվվէի ասքէրիյէսի թար ու մար վէ բէրիրչան օլաուղու կի. պի, քէնտիսի տախի Իրանա ֆի. ռար վէ իլթիճա իյլէմիշ իսի։ Միւշարիէյհ խօրասանտա Մէշ. հէտ չէհրինտէ օլուպ բիֆագա. թընտա իքի պին գատար թէվա. պիսի վար տըր։

Էյուպ խան քէնտիսինի իաշէ. տէն պիրդայէթ ճիզ օլտուղուն. տան, էկէր Իրան հիւքիւմէթի քէնտիսինէ վէ մայէթինէ մատ վէ թարինաթ վերմէեէճէք օլուր իսէ, Թէհէրանա կէլմէեէրէք Ռու. սիայա իլթիճա էյլէեէճկինի պիլ. տիրմէքտէ տիր։

Էյլեվմ Ա.Ֆղանիսթան էմարէ. թինի եէար իտարէսինէ ալմըշ օ. լան միւշարիէյհ Ապտիւլ Բահման խան իսէ, պիրազէթ գալիմ օլուպ, հաթթա Ա.Ֆղան իւլէմասընտան պաղըսընը խատ պէ խատ քէնտիսի էօյտիւրմիւշ վէ պաղըսընը տախի հուզուրընտա էօյտիւրթմիւշ տիր։

Ապտիւլ Բահման խանընը պիր ապ վագրթատան պէրու ինկիլթէր. բայա պիր նէվի թէմսիլ կէս. թէրմէքտէ պուլունմասը Ա.Ֆղա. նիսթան էհալիսինի բէք տիկիր իլէմիշ օլտուղունտան, գարիպէն քէնտիսինին պիր պէօյիւք ռատէ. մէեէ օղրայաճաղը, վէ էհալի ին. կիլթէրրատան տէրէճէի նիհայէ. տէ միւթէնէֆֆիր պուլունտու. ղունտան, Ռուսիանընը հիմայէթի. նի թալէպ իլէեէճէքլէրի մէրվի տիր։

Ռուսիա Ա.Ֆղանլըլարընը պու սու. ըթատէ օլան մէյլիեաթլարընը հըսս իթտիկի ճիհէթլէ, ճէյպը թէվէճ. ճիհէթլէրի զըմընընտա հէր կէօնա թէէպպիւսաթտա պուլունմագ. տա օլուպ, զաթէն թիւրքմէն գա. պիլէլէրինի զիյրը իտարէսինէ տլ. մըշ օլտուղունտան, Ա.Ֆղանիսթա. նը տախի քէնտիսինէ ճէլպ իտէ. ճէք օլուր իսէ, Հինտիսթանընն եօլունու էլտէ իթմիշ օլաճաղընտան, Ինկիլթէրրա պունտան պէօյլէ Ռուսիանընն Հինտիսթանճա էյգա իտէճէկի իֆսատաթընն էօ. նիւնիւ ալամայաճաղը զանն օլու. նուր։

Ամտէրապատտա Ինկիլթէրրա ժէնէրալ գօնսօլսը պուլունան Ինկիլիզ էրքեանը հարպ միրալայ. լարընտան Մ. Սթիւար մէմուրէն Հէրատ հուտուտու ճիվարընտա տօլաչմագտա իտիւկինտէն, Ա.Ֆղանիսթանընն հարաքեաթինը թէ. ճէսսիս իթմէքլէ մէշղուլ իտուկի անլաշըլըեօր։

Շահ հազրէթլէրի իլէ միւթէ. վէֆա Ռուսիա իմբէրաթօրը պէյ. նինտէ ճարի օլան մուհապէթը միւթէգապիլէ վէ գատիմէնին պիր եատիկեարը օլմադ իւզրէ, պու քէրրէ իմբէրաթօրը լահրդ հազ. ըէթլէրի թարաֆընտան միւթէ. վէֆա միւշարիէյհին պէյնինճա եաղը պօեա իլէ եարբիմըզ օլան պիր գրթա թասվիրի Շահ հազ. ըէթլէրինէ իհտա վէ իրսալ իթ. միշ տիր։

Ս. ԽՐԿԻՉ ԽԱՍԹԱԽԱՆԷՍԻ

Կ. Պոլիս, 1 Ապրիլ 1882

Խմբագիր,

Ազգային Հիւանդանոցի Հոգա. բարձութիւնս մեծաւ չնորհակա. լութեամբ կը փութայ հրատարա. կել Ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ Մարտ ամսոյ նուիրատու ազգայնոց անուանքը.

Մեծ. Տեարք	Ղրշ.
Բարեպաշտ ոմն (հացկէրոյ թի մը համար)	1080
Տիքիճի էսնաֆի Օրթա խահ. վէեն	540
Ոմն	60
Յակոբ Մարտիկեան	54
Վանեցի խաչատուր Գա. զաղեան	54
Աւետիս Քօլօլեան	40
Սամաթիացի Գէորգ	40
Կարապետ Ինճիճեան	20
Մարտիրոս Քօլօլեան	20
Դուժզարուցի Տիգրանի սըր. ճարանէն, փետրվար	20
Ոմն	20
Հազար ինն հարիւր քառա. սուն և ութ դահեկան	1948

Մեծ. Տեարք

Հանգուցեալ Դաւիթ Յավլան էֆէնտիի որդի Ատէմար Յավ. լան, 10 հատ ոչխար։

Տիմիթրաքի Բաֆտիվան Յոյն վաճառական, 10 թօփ ամէրիգան։

Զաթալ խանի կօչակաւոր վար. պետք, 94 զոյգ կօշիկ։

Տիքիճի (եալընգաթճի) արհես. տաւորք, 43 զոյգ կօշիկ։

Եազմաճի արհեստաւորներէն, ձեռամբ Ֆրանկիւլեան Գասպար էֆէնտիի, 186 հատ եազմա։

Էյուպցի Գազազ կարապետ, 80 հատ ֆէսի բիւսկիւլ։

Քրիստափոր Ա. Շամանճեան, 1 ոչխար իւր գառնովն։

Մալաթիացի Յակոբ Մարտիկ. եան, 1 ոյժ իւր ուլովն։

Բարեսէր ոմն, 1 կաթնտու ոյժ

Մայր եկեղեցւոյ ժամակոչք, 1 ոչխար։

Մանուկ Զրգեան, 1000 հատ հաւկիթ, 50 տրամ կարիպալտի ներկ։

Զուխաճի խանի ազգայիններէ ձեռամբ կէտիկեան Զաքար, Շա. հիրեան Գրիգոր և Գարակէօզեան Համբարձում աղանէրու, 100 քի. լօ բրինձ, 700 հատ հաւկիթ։

Սամաթիացի ձկնորս Մ. Գէորգ, ինչպէս շատ առթի մէջ, այս ան. գամ ևս 500 հատ հաւկիթ, 100 լիմոն, 20 հաւ, 10 քիլօ չէհրիյէ։

Աւետիս Սուրէնեան, 4 քիլօ 789 կրամ քաշէր բաներ։

Զալաթիա Տէյիրմէն խան բը. նակեալ Զմկնճաղցի Գրիգոր Հէ. քիմեան, 14 քիլօ 112 կրամ կաթ։

Բերացի Զէմէմ օղլու, 2 քիլիֆ միտեա։

Բերացի ձկնորս Մարտի օղլու Միքայէլ, Ուզուն Յովհաննէս, Հա. ճի Յովհաննէս և Ռուբէն, 600 հատ քօչեոզ ձուկ։

Ռուբէն Գրիգորեան, 6 ֆըչի Գայիչ տաղիի ջուր։

Տատեան Յովհաննէս պէյ, 1940 հօխայ յարդ, 20 քիլէ գարի, 80 հօխայ չոր խոտ։

Աչաղուրկ Թադէոս Կէզիւրեան Սերբաստացի, 10 օրինակ Ա.ռակք Ցենէլօնի։

Հիւրմիւզեան Մկրտիչ, 1 ինչա, 1 տարեկան կազմեալ ձէրէտէ Հա. ռոպէս, 1 ձեռագիր Տաճկ. բառ. գիրք։

Գէորգ Ֆուանկիւլեան, 18 գան. թար հանքածուխ։

Գէորգ էֆ. Ֆուանկիւլեանի ձե. ռամբ, Վ. Ս. Գրիգոր, 18 խանթար հանքածուխ։

Ոմն 18 խանթար հանքածուխ։

Ի Դիմաց Հիւանդ. Հոգաբ.

Ատենադպիր Ատենապետ

Յ. Ֆինէրճեան Մէր. Յակոբեան

ՄԻԻԹԼԻՖԷՐՐԻԳԱ

Իրլանտա չիֆթճիլերինին հա. րէքէթը իսեանիյէսինտէ սէրքէր. տելիք իտէն Մ. Բարնէլին 8 կիւն իչիւն հապսխանէտէն չըգըպ Բա. րիշտէ հէմշիրէպատէսինին ճէնա. զէ ալայընտա հազըր պուլուն. մագ իւզրէ չէհրը մէգքիւրէ կիթ. տիկինի կէչէն կիւն եազմըշ իտիք։

Բարիշտէ պաղը կազէթա մու. հարրիրլերի մումիւլէյհ իլէ միւ. լագաթ իթմէք իսթէտիքլերին. տէ, մումիւլէյհ Մ. Բարնէլ բո. լիթիգայա մէնուպ ատէմէր ի. լէ կէօրիւշմէմէկէ սէօզ վերիպ պու վատը իւգերինէ 8 կիւն ի. չիւն սէպիլի թալիլէ օլունտու. ղունու պիլպէեան, մաթլուպ օ. լան միւլագաթը իճրա իտէմէյէ. ճէկինի մումիւլէյհիւմ մուհար. բիրլերէ թէպիր իթմիշ տիր։

—

Սիպէրիայա Նէֆի իտիլմէքտէ օլան Նիհիլիսթլերին էմրը մուհա. ֆազասընտա քէմալը տէրէճէ իլ. թիղամը տըզգաթ օլունմաղա պէրապէր, պունլարտան էքսէրի. սինին ֆիրար իթմէքտէ օլտուղու Ռէթերսպուրկտան եազըլըեօր։

—

Բրէնս Ժերոմ Նաբօլէոնընն մախ. տումու բրէնս Վիկտոր Նաբօլէ. ոնընն թիֆօ իլլէթինտէն վէֆաթ իթթիրինի ժուրնալ—Ռուլ կազէթա. ը բիվայէթ իտէեօր։

—

Բանամատան Եօգօհամայա կիթմէք իւզրէ 3—600 նէֆէր թա. իֆէյի համիլ օլան պիր Ամերիդա զըրհլըրընն զարգ ու թէլէֆ օ. տուղու Լօնտրատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆտա բիվայէթ օլունմուշ տըր։

—

Բուսիա Զարընընն կէլէճէք սօն պահարտա իճրասը միւթէսավվէր օլան բէսմը թէթէվվիւճատ օն կիւն վերիլէճէք օլան զիյաֆէթ. էր իչիւն 10,000.000 բուպլի մաս. բաֆ թախմին խարիմէքտէփսէ տէ, միւթէվէֆա Իքինճի Ալէքսանտ. ընն բէսմը թէթէվվիւճիւ պիր այ տէվամ իթթիյի հալտէ, 18,000.000 բուպլի մէսարիֆ վուգու պուլ. մուշ տըր։

—

Արկերոգասթրատան (էրկէրլի) մարտ 24 թարիխիյլէ նէսրընա եա. զըլան պիր մէքթուպընն ամիտէքի ֆիգրալարը նագլ օլունմուշ տըր։

«Մարտըն 20ինճի ճումա էր. թէսի Ա.յօզ Սարանտատան էմթատ վէ ազչէ կրուբօլարը եիւքլէմիշ օլան պիր թագմ գաթբրճըլար՝ կրիգա պօղազընտան տըշարը չը. գար իքէն, հայտուտլար թարա. ֆընտան մուհասէրէ օլունուպ գու. մայլար վէ էմթատի սարիէ տէնը. լերինի աչըպ հայտուտլարընն պունլարդա ազչէ կրուբօլարընը ա. ղըպ կիթմէլերինէ սէս պիրէ չըգ. ըրամամըշլար տըր։ Էրթէսի կիւնիւ. տիկէր պազը հայտուտլար՝ Միօ. ըմթէ գուրպինտէ Տէվինօտան կէ. լէն սարի իքի զաթբրճըլը տախի սօյմուշլար տըր։ հաթթա պու գա. թբրճըլարտան պիրի մուգավէմէթ իթմէք իսթէյիպ, պու արա. յաղընտան աղբրճա եարալանմըշ տըր։

«Շու էսնատէ ախիրէն հիւքիւ. մէթ թարաֆընտան աֆվ օլուն. մուշ օլան մէշհուր հայտուտ Նէպ. ըօբս՝ եէնի չէթէսի իլէ պէրապէր Բրէմէթի գուրպինտէ վագը պիր Դարիյէի պատմըշ, պիհիւմէ խա. նէլէրի խարապ եթմիշ վէ գա. րիյէի մէգքիւրէտէ պուլունան 3 ճէսիմ խանէլէրի աթէշէ վերէրէք կէրի չէքիլմիշ տիր։

«Տէվինօտա կիւնտիւզ վագթը տիկէր հայտուտլար՝ պիր բաբաղը տաղա աչրըբպ, թախլիյէի սէպիլի իչիւն թախլիս ագչէսի իսթէմէք. տէ տիրլէր։

«Տիւն սաաթ 10ա տօղրու 30 հայտուտատան միւրէթթէպ պիր չէթէ՝ էօնտէն մուգիգա օլտուղու հալտէ, Բալէյ Բօկանիտէ քեաին Բանթիգատէս գարիյէսինէ տու. խուլիթմիշվէտիկէր պիր չօգ քէօյ. լերի տէ եաղմա իրլէմիշ տիր։ Պու հայտուտլըգ հագգընտա հէնուզ թաֆսիլաթ ալամամըշըզ տըր։

«Միւթէսարրըֆըմըզ հալա Եան. եատա իգամէթ իթմէքտէվվէ մու. մարլէյհին պու հաֆթա վալի իլէ պէրապէր պուրայա կէլմէսի մէ. մուլ պուլունմագտա տըր։ Յան. ճաղըմըզը չու տէհշէթլի հալէր. տէն գուրթարմագ իչիւն թէտա. պիրը միւգթազլէյ իթթիֆազը մէմուլ տըր։»

—

Ալէմանիա թէպասընտան օ. լուպ, Ինկիլթերրատա իգամէթ իտէն կիւսթավ Գօհէն նամ զաթ՝ Ալէմանիատա խըտմէթը ասքէրի. եէսինի իլգա իթմէք իւզրէ բրէնս Պիզմարգին իմզասը իլէ պիր իհ. զարնամէ ալմըշ վէ Բրէնսը միւ. շարէյհէ խիթապէն չու ճէվապը նէչը իթմիշ տիր։

«Ա.զիզիմ Պիզմարգ,

«Վաթանըմ օլան չէհրէ ավտէթ. լէ խըտմէթը ասքէրիյէ վագիֆէմին իյֆասընա տարիր տավէթնամէնի. զի մէմնունիյէթը ագիմէ իլէ ախզ իթթիմ. ֆագաթ ինկիլթէրրատա տահա նաֆի պիր իշ եանի իւլուս վէ ֆիւնուն վէ ինսանլարա գուվ. վալի ագիյէլերինի միւքին մէր. թէպէ հիւսնիւ իսթիմալ ուսուլի. նի թէարիս իլէ մէշղուլ օլտու. ղումտան, տավէթինիզէ իճապէթ իտէմէեէճէիմի մաեթթէեսսիֆ պէեան իտէրիմ։

«Խըտմէթը ասքէրիյէմտէ ալթը այ գալըպ քէնտի քէսէմտէն տա. խի մէսարիֆ իթմէեէճէք իսէմ տէ, մահեզա ինկիլթէրրատա հուրը եաչամալը քէնտի մէմէքէ. թիմ օլան Ալէմանիատաքի էսա. ըէթէ թերճիհ իտէեօրում։ Պէն մէքթէպտէն չըգալը տէօյիւշմէք. տէն քիւլիէն ֆէրազաթ իթթիմ։ Պու կիւնքի կիւնտէ ըքէնտի նէֆ. սիմ իչիւն քիմսէ իլէ տէօիւշմէյէ պիր սէպէպ կէօրմէմիյիմտէն, ար. թըզ պաշդա միւտարէպէյէրէ քէնտիմտէ պիր իսթիատատ կէօր. մէեօրըմ։ հաթթա զաթը ալինի. գին տախի պիրի իլէ միւնազաս. ը վուգու պուլտուղու հալտէ, տօսթահէ թէէլիֆը զաթիլ պէյն իտիլմէսինի աճիզանէ թավսիյէ իտէրիմ։

«Պիլմիւնասէպէ լօնտրայա կէ. լիպ տէ, պէնիմ թէրթիպ վէ թագ.

Պունու տէյէրէք մասանընն տէրէյինի աչմաղա մախսուս կէօրիւնէն պիր պաղը տիւյմէյի թուութուպ գուվվէթլիճէ պատմագտա իտի։

Պունու եաբընճա անիտէ մէհհուս պիր չաթընը սէսի իշիտկիպ, Մօժիրօնընն օթուրտուղու եէրին տէօյէմէսի պիրտէն պիրէ եէգելը, վէ մէրգում տէլի. գանը տէհշէթլի պիր նիտա իլէ Սէն չայընընն սուլարը իշինտէ զարգ օլտու։

Գամարանընն իշինտէ պու նիտա իշտիտիրքտէն սօնրա պիր ֆիշան իլէ պիր հիսմին սույա տիւշմէսի սէսի տէ իշտիլտի։

Ամնալանընն գաբատանը սապգը թիթրէյէրէք պէրի տէօնտիւկիւնտէ, տա. ալըգ իտիլմիշ օշան գաբունուն եանընտա Լիւսիյի պիհուշ եէրէ սէրիլմիշ կէօր. տիւ...

Լ.

ԼԻՒՍԻՆԻՆ Օ ԱԳՇԱՄԲԻ ՀԱԼԻ

Պիր գաչ սանիյէ Ժագ Լամպէր—(պունտան պէօյլէ պու խսմի վերէճէյիզ)—սուս բուս վէ հարէքէթսիզ վէ հայրէթտէն թաշ քէսիլմիշ կիպի գալը...

Օ կիւնինն սապահընտան պէրու իքինճի ատէֆա օլարագ էթրաֆընտա հէր թէտպիր պօզուլմագտա իտի... խարապ իտիճի պիր նէֆէս բէք մուզտա. ըշ օլտուղու բլանլարընը մահվ իտիյօր իտի... Սապգը միչօ Ֆրաժօլէնին պիր. տէն պիրէ մէյտանա չըգըշը եախօտ տահա տօղրուսու տիրիլիշի՝ քէնտույէ պի. ռինճի սատէմյի էնտիրմիշ իտի, վէ շիմտի տէհշէթլի պիր գարար իճրա իթ. տիքտէն սօնդրա քէնտույի մահվ ու թէլէֆ իտէպիլէն եալընըզ պիր քիշիտէ տէ արթըգ միւէպպէտէն եագալը գուրթարմըշ զանն իթտիկի սըրատա, պիրտէն պիրէ եէնի պիր թէհլիքէ տահա մէյտանա չըգմագտա իտի... Բէք քիւս. թախճասընա իճրա իթտիկի օլ հինայէթի պիրիսի կէօրմիւշ օլուպ, պու տա քէնտի գըզը եախօտ տահա տօղրուսու էօյլէ թէսմիյէ իյլէտիկի գըզ իտի...

Ֆիլհագիգա քէնտի օյուն քեաղըտարընա աքսիլիք գարըշը յոր իտի...

Շիմտի նասը՞լ եարմալը... Նէ՞ եօլ թուութմալը...

Ահապա քէնտի բահաթ վէ էմնիյէթի իչիւն Մօժիրօնը մահվ իթտիկի կէ. պի, Լիւսիյի տէ մահվ իթսէ, օլո՞ւր մը իտի...

Պիր տագիգա պու տէհշէթլի տիւշիւնճէ՝ Ժագ Լամպէրին զլհնինի իհա. թա իթտի, լաքին պէյանէ միւսարէաթ իտէրիզ քի, տէհշէթ վէ հիտտէթլէ մէղքիւր տիւշիւնճէյի ըչտտ ու տէֆի իթտի...

Պու ատամ հէր նէ գատար ինսաֆըզ վէ ճինայէթքեար պիր ատամ իտի իսէ տէ, նիհայէթ գաբլան եիւբէյլի պիրիսի տէյլ իտի։—Կէնճ պիր գըզը էօյզ. տիւմէք ֆիչբի իւզրինին իշերիսի ալթիսաթ օլուպ, պալատէ զիբր իթտիկիմի գըսսա պիր թէրէտտիւտտէն սօնրա, Լիւսինին իմտատընա գօչտու...

Պունու թաագիպ իտէն մէնզարէյի օգույանլարըմըզա հիքեայէ իթմէզտէն էվվէլ, մատմազէլ Վէրտիէնին կիճէնին օ վագթինտէ վէ ժագ Լամպէրին մէր. գումէյի ասլա մէմուլ իթմէտիկի պիր սըրատա թէլնան սէֆինէսինտէ նասըլ օ. լուպ տա պուլունտըզընը իյզահ իթմէմիզ լազըմ կէչիր...

Նասըլ քի նագլ իթմիշիզ տիր, Ամալանընն գաբատանը սապգը՝ Բիէր Լանտ. ըի իլէ վուգու պուլան վէ նէթիճէսի իչին պաչընն տրղու վէ էմէլլէրինէ մու. վաֆիզ կէլէն ուզուն ուզատիյէ միւքանալէմէսինտէն սօնդրա օտասընտա գա. բանմըշ իտի։

Մ. Վէրտիէնին ամիվ իթմէք իչիւն պէեան իթտիկի նիյաթը խայրբէրվէրա. նէսի միւժտէսինի կէնճ գըզա վերմէք իւզրէ Բիէր Լանտրի մէրգումէնին եա. նընա կիթմիշ օլմաղա, Լիւսի պիր գաչ սաաթ իչինտէ պիր պիրինի միւթէ. գըզպէն կիրիֆթար օլտուղու չիտտէթլի հէյէճանլարտան տօլայը բէք մուզտա. ըշ կիքէն, մէգքիւր միւժտէ իլէ միւթէսէլլի օլարագ ճան պաղը. լաքին մէր. գումէ՝ քէնտի բէտերի զանն իթտիկի ատամընն աղզընտան պու միւժտէնին թահ. գիգինի իչիթմէք արզուի թապիսինէ տիւշմիւշ իտի...

Հալպուքի Մ. Վէրտիէնին՝ չիւպհէսիզ կէճ կէլէճէկինտէն նաղի, քէնտի. սինէ եէմէյէ պէգլիմմէլերինի էմր իտէրէք սիրարը չըդտըզընը, թաամ էսնա. սընտա մէրգումէ գըզ խապէր ալընճա, բէք զիհատէ պօզուլտու...

Ժագ Լամպէր՝ քէնտի չէտտա խալէճանընը սագլամատա վէ եիւգիւնտէ էսէրը սիւքիւնէթ կէօրթէրմէկէ միւգթէտիր օլմատաճաղընը անլայարագ, օ կիւ. նու Լիւսինին գարշըսընտա ֆամիլիատա թաամ իթմէմէյի էվլա կէօրմիւշ իտի...

Մ. Վէրտիէ էվվէ ամտէթ իտէր իթմէզ քէնտիսինէ խապէր վերմէսինի մէրգումէ կէնճ գըզ Բիէր Լանտրիյէ բէճա իթմիշ օլմաղա, իշէի պաչը տախի պու մէմուրիյէթի իյֆա իթմէյէ սէօզ վերտի...

Սաաթ օնու չարեէք կէչերէք մէրգումէ իսթիյար իշէի՝ Լիւսինին գարուսը. նը վուրտուղընտա, գըզ «նէ՝ տիր օ» տէյու սիւալ իտինճէ, Բիէր Լանտրի չէօյլէ ճէվապ վերտի.

—Էյ, նէ՝ օլաճագ, Մատմազէլ, էֆէնտի ավտէթ իթտի...

—Թէչէքքիւր իտէրիմ, Բիէրճիկիմ, չիմտի կիտպ քէնտիսինի օտասընտա պուլաճաղըմ...

—Պօղ չէյտիր, Մատմազէլ...

—Օ՞ նէպէն... օտասընտա տէյի՞լ մի...

—Խա՛յր, Մատմազէլ... Մ. Վէրտիէ խանէնին էչխինէ պիրէ ապագ պատմամըշտը... պէնտէն պիր ֆէյէր իթթիրիպ, նինէ տիրտը երգմըշտը...

—Կիճէնին պո՞ւ վագթինտէ—պաղըրտը Լիւսիս—նէ՞րէյէ կիտէպիլիր...

—Մ. Վէրտիէ կիճէ թէլնանընն գամարատընտա գալաճաղընը պանա սեգյէտի...

—Թէլնա՞ն մը—թէքքար իթտի կէնճ գըզ—պունու բէք զարիպ կէ՞օրմէ. յօրմըսընը, Բիէր...

—Պունտա բէք զարիպ պիր շէյ կէօրմէյօրում պէն, Մատմազէլ... Մ. Վէրտիէ եօլճուլուգլարընընն ավտէթինտէ պիր գաչ տէֆա պէօյլէ գարմըշ տըր...

—Բիտէրիմին չէհրէսի նա՞սըլ իտի...

—Եիւղիւ տայիմա սօլկունճա իտի... լաքին պունուն տա սէպէպի մա. լիւմ պիր շեյ տիր... պիր սաաթ զարֆընտա ԷՖԹՄԻՉ պէն ֆրանգ չալտըրմագ գօլայ պիր շեյ տէյլտիր, էլպէթթէ ինսան ֆէնա օլուր... պունունլա պէ. բապէր Մ. Վէրտիէ պէնիմ իլէ բէք թաՖՐԸ սեօյլէյմիշ վէ սիպէն նասըլ օ. տուղունունուղու սիւալ իթմիշ տիր...

Պու սօն ֆգրայը իշէի պաչը քէնտիսի ուլտուրմուշ իտի։—Պու իյիտ ատէմ Լիւսիյի թէսքին իթմէք արզուսունտա օլուպ, միւմքին օլտուղու մէրթէպէ օնա չալըշմագտա իտի։

—Թէչէքքիւր խտէրիմ, Բիէրճիկիմ,—տէտի կէնճ գըզ քէմալը մուհապէթլէ. կիտէյիմ բահաթճա ուլուայրը. եարընն բէտերիմի կէօրիւրիւմ...

—Բէք ալա, Մատմազէլ... եարընն սապահ տահա միւնասիպտիր—ճէ. վապ վերտի Բիէր Լանտրի չիտտէթլէ—վէ էմին օլուհուզ քի, Մ. Վէրտիէյի սիրլին հագգընընդտա բէք էյի վէ չէֆագաթը պուլաճաղընընդտան, անը բէք զօր թանրյաճագընը... կէճէլէր խայր օլսուն, մատմազէլճիկիմ, պէն տէ կիտէյիմ ֆապրիգանընն իչինտէ միւթասըմ վէճէվլէ գօլ տօլաշարմ...

Իշէի պաչը չէքիլտի կիթտի։

Լիւսի՝ բէք եօրկունն հարկընն օլտուղընտան. եաթաղը իւզրինէ սթըլտը վէ պիր աղ գուվվէթի եէրինէ կէլմէք իչիւն ույումադա չալըշը... Լաքին ույումադ միւքին օլատաը... Իչէրիսինտէ միւշէվվէշ պիր էնտիշէ պու. լունմաղլա, պու էնտիշէ տէրէճէլի նիհայէտէ մուճիպը խալէճանը օլմագտա իտի, վէ կէօղլէրինի գաբաղըպ տա պիր աղ վաղթ բահաթ իթմէսինի պը. ըսգմամագտա իտի։

(Տիվ-Ֆ)

ՍՐՏՆԷՐԷ ԴՈՒՐՎԱԾ

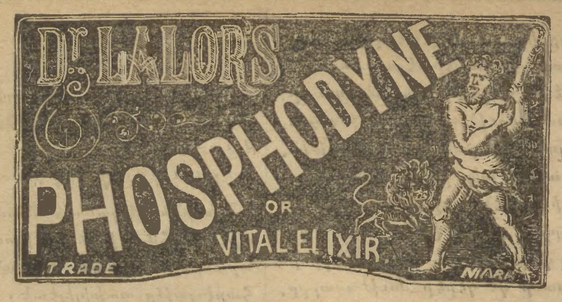

ՎԻ ԹԷԼՍԻՐ

ՏՕԳԹՍՐ Ռ. Տ. ԼԱԼՕՐ 1862 տէ իյճատ իտուպ պու իսմի վէրմիշ տիր

Պու իլաճ՝ Հինտիսթանտա, Զինտէ վէ միսթէմիքեսթատա կէրէք գարա ճիկէրէ թէէսիր իլէեիճի վէ կէրէք պիտիւմէ ալաթը հայաթկէյի թագվկէ վէ թահքիմ խոճի խարիգուլատէ պիր մուպիճէ տիր։

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ ֆոսֆոթատան միրէքքէպ պիր թէրթիպ օլուպ, տրմաղա վէ կէօզէ բէք խօշտիր։ Պու իլաճ՝ նէպսթի ալգալոյիտ թապիր օլունան էճզատատան միրէքքէպ բարլագ պիր սու տրը վէ ֆէվգէլատէ գուվվէթ վիրիճի հասսէլէրմայիք տիր։ Շիմտիքի իլմի քիմեանդն էն այա էսէրի օլուպ, իչինտէ հիշ պիր մուգիր վէ տէրէճէսինտէն զիյատ մուսհիլ էճզա եօգտրը, հիշ պիր սուի թէէսսիրատէ պուլունմադ. մէշհուր հէքիմլէր տախի վիճուտուն գուվվէի հայաթկէսինի թէճռիս իտէճէք ֆէվգէլատէ պիր գուվվէթէ մալիք օլորդը վէ պու խուսուստա հիշ մանէնսի օլմատրդը թաստիգ իթիլէրտիր։ Գանը, պէնի վէ սընըրլարը թաղէլենտիրիր։ Պու իլաճ սուրէթի միւքէմմէլատէ ադա վէ սայրէնին պիշճիմէ մուամաթանա վիւսատ վէ իմրան վէրիր, գանը սալա զայպ իթիրմէդ, վէ պէտէնէն վէ եսխոտ զիհնին բէք զիյատ չալընըլտգտա եօրկունլուդդն էօնիճիս ալըր։ Զինէ սէվինճ, սատատէթ, բարլաղլգ վէ թէէսիր վէրէն պէյին վէ սընըր վէ ազալէթին գուվվէթինի պու իլաճ պաղը թուպար։

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ սընըրլարդն վէ գանդն հէր նէվի պօզուգլուգլարդը սէրիճան վէ սուրէթի տայիմիյէտ տէփ թթիկի իլիճն պու կիւնքիս կիւնտէ վէրիլէն պէրճիմէ թէրթիպաթդն էն ալասը տրը։ Սընըրլարա գանդն պօզուգլուգլարը, էն զիյատ սընըր զայֆիլրը, ումումի գուվվէթսիզլիգազրլ վէ միճուտ զասֆը, գուլագ խըտրթըլարը, գուվվէթ զայպ օլմագ վէ իչտահ գսանմադ, միյտէ հազիմիրլիկի վէ գարտաճկէր հասթալէգլարը, եէլ, սընըրլատա աղրը, մէրագ, հէր տէրէճէսէ սընըր գուվվէթսիզլիկի, գուվվէի հաֆըզէ զաեաթը, պէյին եումուշագրդը, քէօթրիմլիւք, օրրթ քէմիքտէքի աղրը, լուսպակօ եանի կէօպէք սանճասը, սիսաթիք եանի գալչա սընըրնատա եէրի պիր աղրը, պէյ վէ մէսանէ խասթաղրը, սիտիք զօրու վէ զայրիհիւմ վէ զայրիհիւմ, նէօվպէթլի սրթմա, ըսրազմօզ, թրգնէֆէտիք, վէրէմ, էօկիմիզ գալչ հասթալրդը, սբրաճա վէ տէրի հասթալրդլարը, ազալէթ զասրդլրդը, վագրթսըզ քէօրլուք, էլէհասը ինան վիճուտունատա հէր հանկը ազանրն գուվվէի հայաթկէսինին նօգսանրնատան նէչէթ իսէն պիլճիմէ իլէթ վէ հասթալրդլար։

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻՆԻՆ ԹԷԷՍԻՐԻ

իքի գաթ տրը վէ ասլա պօչա չրդմազ. պիր թարաֆտան պու իլաճ սընըր գուվվէթինի արթրրը, վէ տիկէր թարաֆտան գանդն վէ ազալէթին գուվվէթինի թէճռիս իտէր պիր վասէթա տրը. պինազէրին պու իլաճ զայրի վիճուտլարա գուվվէթ վէրիր վէ հասթայը էօյլէ պիր հալէ կէթիրիր քի, զանն իտէրսին հիշ զայրիրդ չէքմէմիշ տիր։

Վէ լուվէեւէ պէր վոտոռ

Պու կիւնքի կիւնտէ պէյին վէ գարտաճկէր հասթալրդլարընատան վէ մկյտէ ֆէտատրնատան պինէրճէ ինսան էօլմէքտէ օլուպ, պու հասթալրդլար հայաթը ինսանդն քէօքիւնիւ գուրուտուրլար։ Մէգքիւր հասթալրդլար՝ բէք չօգ տիրայէթի զէվաթ իւզէրինէ ֆէնա թէէսիր իտուպ-գիրա անդէր իչուն հայաթ սէվինճի վէ ֆայտալի օլանագ եէրատ պիր եիւք օլուր։ Իչթէ պու կիպի հասթալրդլար չէքէն բէք չօգ զէվաթ չահատէթ ի-տերդեր քի, ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՕՍ-ՖՕՏԻՆԻ հէր նէ սուրէթտէ օլուր իսէ օլսուն զուհուրա կէլմիշ օլան միտ ֆէտատրնա վէ գարտաճկէր հասթալրդնա գարշը պու կիւնէ գատար պուլունմուշ օլան տիկէր հէր նէվի իլաճատան իսթիֆատ տիր։ Իչտահ ա-չար վէ միտէլի տիզէթտիրիր. թէէսիրի տէ բէք չարուգ վէ մուհագգագ սուրէթտէ կէօրիւիւր. էօյլէ քի, էօմիւր սէօնմէք տէրէճէսինէ կէլտիկինտէ վէ գիհնն տախի վիճուտրն ֆէնալրդը թէէսիրինտէն սայքի ահմագլրդ հայինէ տիչտիւինտէ, պու գուվվէթի իլաճատան պիր գաչ տէֆա պրնընճա, հասթանրն մկյտսկյէթի տէֆ օլուր վէ կէրէք վիճուտը վէ կէրէք զիհնի քէսպը գուվվէթ իտէր։

ԵՒՐՄԻ ՍԷՆԵԼԻՔ ԹԷՃՐԻՊԼԷՐ խուսուսաթը մէգքիւրէյի իսպաթ իտուպ, պունատան մատա տիւնեանդն հէր միլէթինտէն միթէպէր ֆամիլեարտ, վէ զէվաթը միթթէլիֆէ՝ զիքր օլունան մուհասսէսաթը կէօրմիշ օլուտզլարընատան, պունա սէրպէսթմէ չահատէթ իտէրլէր։

Տիւնեանդն հէր էճզաճքրը, պու իլաճդն պիր չիշէսինի 4 ս. 6 տ. վէ 11 ս. ֆէյաթընատա ֆիրուխթ իտէրլէր։

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՀԻՄ. Պէհէր չիշէնին իւզէրինտէ Ինկիլիզ հիւքիմէթի թարաֆընատան պիր պանդրօլ եարբշորլրնը օլուպ, պու պանդրօլուն իւզէրինտէ տէ հաշմէթլու գըրպիյա հազրէթլէրինին միթէպէր գօմիսէրլէրի էմրի իլէ «ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐ ՖՕՍ-ՖՕՏԻՆԻ, Լօնտօն, Էնկլէնտ» քէլիմէլէրի Ինկիլիզճէ օլարագ եազրմըշ տրը։ Էկէր պու եազը օլմազա գալպ տրը։

ՏՕԳԹՕՐ Ռ. Տ. ԼԱԼՕՐ

Թարաֆընատան իմալ օլունմուշ տրը։

Պայ Հավզաս 32 Նօ. կէսֆօրտ Ըսթրրիթտէ

ԼՕՆՏՕՆ Ն. ՈՒ. ԷՆԿԼԷՆՏ

Ֆոսֆոտինին սահիպի վէ մուհիտի։ Սուրէթի իսթիմալ. Եէմէքտէն էվվէլ կիւնտէ իչ տէֆա պիր չօրպա գաշրը։

Սթամպօլ, Գալաթա, վէ Պէյօղլունուն պէօյիւք էճզաճանէլէրինտէ պուլունուր։

Թէլբքիա, Ռումանիա վէ Պուլկարիա իչուն աճէնթէ պուլունան սահիպի նէզտինտէ թօքատան վէ բէրաքէնտ սաթըրը։

ԷՄՄՕՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Ումումի Ինկիլիզ մաղազասը Նօ. 95 վէ 97 Եիւքսէք գալատրրմատա զասրթա մէրքէզի գուրպինտէ։

Գալաթա

ՍԹԱՄՊՕԼ

ՍԱՌՐԱՖԻՃԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 21 Ապրիլ

Ինկիլ. էհտամը Ինկ. Լիր	101-3/4
Օսմ. էհտամը աչըլրը	13-1/16
» » գարանտը	12-7/8
Իսթիգրազ 65	16-
» 69	14-1/8
» 71	68-
» 72	27-1/4
» 73	13-1/8
Օսմանլը պանդասը	21-5/8
Մըսըր տույուն. մաքթա հրազ	68-
» իսթիխսաղը	88-
Բուսիա իսթիգրազը	86-1/8
Գամպիօ Բարիզ 8 այ վառէ	–

Փարիզ, 21 Ապրիլ

Ֆրանս. էհտ. 3 % ֆր.	83 85
» » 5 գրօնսուզ	118-22
Օսմ էհտամը աչըլրը	13 22
» » գարանտը	13.07
Իսթիգրազ 65 ֆր.	–
» 69	71-
» 73	64-
Մըսըր ֆօնս. մաքթա հրազ	346 25
Գրէսի Լիոնէ	745-
Օսմանլը պանդասը	792 50
Բուսիկի չըմէնտրֆէրի	59-
Իթալիա էհտամը	91-15
Գամպիօ Լօնտրա 3 այ վառէ	25-23

Վիէննա, 21 Ապրիլ

Աէիս ֆիօրին	–
Բուսիկի չըմէնտրֆէրի	28-

ԳԱԼԱԹԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Էհտ. ումմ. տիւն ագչ. գար.	14 14
Պու սապահ սչրլրը	14.10
Իսթիգ. 63 (Մաքթօն) 6 % ֆ.	–
» 65 » 6 % ֆ.	78 50
» 69 (Բիթար) 6	71-
» 72 (Պոն սիւ Թրէզոր)	26 75
» 73 6 % ֆ.	66-
Բուսիկի չըմէնտրֆէր 3	58-25
Ագէ ֆայիզ »	09-
Ըրէօր Ղրէտ	–
Հէվալէսիզ »	10-

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէսի ժէնէրալ	7- 3
Սամսպոլ պանդասը	10-10
Սօսիէթէ ժէնէրալ	5 30
Թրամվայ	3 55

ԱԳԶԵԼԷՐԻՆ ՖԻՃԱՐԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշան	Ղ. Ֆր.
Գէյազ մէհիսիյէ ֆարգը	108-
Մէթալիք »	207-
Պէչիք »	208 30
Ալթընըզ »	124-30
Պագըր »	670-
Գայմէ »	890-
Ինկիլիզ լիրասը	110- 6
Ֆրանսըզ ալթունու	87-32
Փոլ	90-12
Գրիմից ալթունու	51-25
Գարպոն գայմէսի	8 84

ԱՖԻԹԱՊ ԷՋ ՊԷՀԷՐ ՐԷՍ ՇԻՒՏ ՊԷՏԻՏ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԱՖԻԹԱՊ

Տէրսաատէթ էհալիսինին օն ալթը սէնէտէն պէրու Սթամպօլ քէօրիւ պաչընատա Վալիտէ Սուլթան խանը քէօշկինտէ 1 վէ 2 Նիւմէրօլար իլէ մուրագգամ էՃԶԱԽԱՆԷԻ ԱՖԻԹԱՊ տիմքլէ մալիւմէրի օլան ՎԷՆՍԱՆ ԾԱՆՆԻՆ էֆէնտիսինին էճզախանէսինտէ եաթարբրան էճզա վէ միւպայա պուլրուլան էնվալի մուպիճէ վէ էտվաթը թրպպիյէ վէ սարիէնին խալիս վէ ֆիյաթճա էհվէնկէթինտէն վէ ըսյէթտէ գուսուր կէօրմէտիբէրինտէն ասլայը միւթէրիի միւհթերէմէնին իպրաղը ըուի խօշնուտիւրի՝ սահիպը էճզախանէնին միւթէշքիքիր վէ քիւսատնատան պէրու կէրէք բէշէթալարտա մինտերիճ էճզալարը նօգթասը նօգթասընա քէմալը տրգաթլա թէտարիք վէ կէրէք ճէլալ իյէտտիր էճզալարդն վէ պալրգ եաղալարընն վէ մէշրուպաթը միւթէնէվիսի սարիէնին էվլոբանդն պիրինճի ֆապրիգալարընատան խալիս վէ էն ալայարընն ճէլպինտէ տէվամ իլէ պերապէր, քէմալը տրգգաթլէ քէնտի թէրթիպ իթտիր գաթրան սուլու վէ չէլիք շուրուպու վէ գընազընա չարապարը վէ սարի պունա միւամսիլ չերպէթլէրին էվլոբա ֆիյաթլարընա նիսպէթէն զայէֆ տուն վէ թէէսիրի օլտուղու մուսատատագ տրը։

Մէգքիւր էճզախանէնին մախսուս տէրօղիթօսու օլուպ, կէրէք միլայէթլէրտէն վէ կէրէք Տէրսաատէթտէ պուլունան խաթախանէլէր վէ կէրէք ըէսմի մահալէրէ քիւմիթլի էճզա լիզուունատա, թէտարիրլիքինէ միւգթէտիր օլտուղունու վուգու պուլաճագ հէր նէվ սրբարբլարը սիւրթլա իհրա օլունաճաղընը վէ էհվէն պահա իլէ ֆիրուխթընատա միւտավմէթատ գուսուր իտիլէտիքտէն մատատա, մէտարը հազմ վէ եագ մէվսիմինտէ տէֆը հէրարէթ իչուն թրպպէն խաթխալի ֆամտէլի վէ մէշհուր Սէէգ սուլու վէ կազօզ լիմնանթասը իչուն մախսուս մաքինա ճէլպլի իլէ քիրէճ գայմաղընատան արի օլարագ միւճէրրէտ խալիս պիգարպանթատ տը սուտա իլէ Սթամպօլը էն մագպուլ սուլունատան մէշրուպաթը մէգքիւրէյի թէտարիք պիրլէ, գատէկ վէ չիշէ վէ աղրը մաքինալը չիշէլէր իլէ վէ դայէթ էհվէն պէհա իլէ սաթմագատա, վէ եագ մէվսիմինտէ հէր նէ վագթ իսթէնիլիր իսէ մաքինա իլէ սլուգ իսալ իթմէքտէ օլտուղունու խասսէթէն իլան իտէր։

ԽՐՏԻՎԻՑԷ ԲՕՍԹԱ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸ ԻՏԱՐԷՍԻ

ՏԷՐՕԱԱՏԷԹՏԷՆ ԻՕԿԷՆՏԷՐԻՑԷՑԷ ՎԷ ԻՕԿԷՆՏԷՐԻՑԷՏԷՆ ՏԷՐՕԱԱՏԷԹԷ

ՀԱՖԹԱՏԱՏ ՊԻՐ ՔԷՐԲԷ ՏՕՂՐՈՒՏԱՆ ՏՕՂՐՈՒՑԱ ԻՇԼԷՐ

ՍԹԱՄՊՕԼՏԱՆ ՀԱՐԷՖԷԹԻ

Հէր ըարէնպէհ ոէչմէրը վուգու պուլուր, վէ Զանագ Գալէ, Միտիլի, Իզմիր վէ Բիրէյէ օղրար.

ԻՕԿԷՆՏԷՐԻՑԷՑ ՎԻՒՐՈՒՏԻ

Հէր Բաալը ԷրԷՆԷ սապահլրը վուգու պուլուր, վէ 4 պուչուգ կիւն իհրաի սէյրատահաթ իտէր.

Մէ-լուհալաթ.— Բէրէյրա գարտանդն սիվար օլուուղու ՇԱՐԳԻՑԷ վաբօրը՝ ալաֆ ապրիլին 26ընճը չարչէնպիհ կիւնիւ էօյլէնտէն սօնրա ալաֆրանկա սաաթ 4տէ հարէքէթ իտէճէք տիր։

Նօլճու իլէ էմբաա նավլունը վէ սայիր մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէր Ա.Գ.Ամպօլտա Պաղչէ գարաւսընատա Ահմէտ Բահիմ բաչա խանընատա վագը չիրքէթը մէգքիւրէյնին իտարէխանէսինէ միւրաճաաթ իթմէլի տիր։

FARINE LACTÉE H. NESTLÉ

GRAND DIPLOME D'HONNEUR

MEDAILLE D'OR
Medaille d'or
à diverses
Expositions

PARIS 1887
Certificas nombreu
des
premires
Autorités medicales

ՀԱՆՐԻ ՆԷՍԹԼԷՆԻՆ ՍԻՒՏԼԻԻ ՈՒՆՈՒ

Զվիցերա ինէքլէրինին ալէա սիւտիւնտէն մամուլ օլուպ, քիչիւք չօճուգլար իչիւն միւքէմմէլ պիր նաֆագա օլան Նէսթլէնին մէգքիւր սիւտլիւ ունու, սիւտիւ ադ օլան վարիանէլէրին սիւտիւ եէրինէ կէչտիրքտէն պաչգա հէմ սիւտտէն քէսմէկէ վէ հէմ ամէ հազմ իթմէկէ գօլայլըգ վէրիպ իքմալ իթտիրիր։

Ինչպու ունուն պիր չօգ հիյլէլէրինտէն ազգընըլմագ իչիւն հէր գութու իւզէրինտէ պուլունան Հանրի Նէսթլէնին իմզասընա տըգգաթ օլունմագ իգթիզա իտէր։

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՃԱՋ ԱՆՏՕՆ ՍԱԳԱՃԵԱՆ

ԲՐԻՐ ԻՄԹԻԿԻՄ Դրանուքէ (գանկաբանութիւն) տէրսինտէ հազըր պուլունտուղունուզ հալտէ, բէք չօգ իսթիֆատէ իտիպ մէչազիլը հազըրէմին ֆամիլէսինէ սիզ տախի գանի օլուր իտինիզ. օզէման բաղպէմ պուլրուլար իսէ, զահաֆը (դաֆա) ալիլէրինի ֆէնոը մէզբիւրէ թաթպիգէն վէ մէճճանէն մուայէնէյէ հազըր վէ ամատէ օլարզմը արզ իտէրիմ։ Պագի տօսթլարա սէլամ։

Մոռէլէնէ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԴՕՀԷՆ

ԻԼԱՆԱԹ

Տէրսաատէթ պիտայէթ մահքէմէսի Իհրա տարիէսինտէն կէլէն իլան.

Միւլթէմիմինտէն միւթէվէֆա Հասան պէյին՝ խազինէի ճէլիլէի Մալիյէէ տէյնի պուլունան մէպալրը մալիմէնին թէսվիյէսի զըմնընատա մէտեուռը մուամալէյհին Լալէլի ճիվարընատա Մէսրհ բաչալ Աթիգ մահալլէսինտէ Ալչրխանէ սօգաղընատա քեահին պիր թարաֆը 5 Նիւմէրօլու Ահմէտ Ֆէնտինին խանէսի, վէ տիկէր թարաֆը թէրճէման պէյ հարէմինին 9 Նիւմէրօլու խանէսի վէ արդա թարաֆը Ահմէտ Ռէմզլ պէյին խանէսի իլէ մէգքիւր թէրճէման պէյին հարէմինին պաղչէսի վէ էօն թարաֆը թարիգը ամմ իլէ մահտուտ թախմինա 100 զըրա արա իւզէրինէ մէպնի ֆէվգինտէ 2 օտա վէ պիր ապատէթ. խանէյի միւշթէմիլ 7 Նիւմէրօլու վէ 8000 ղրշ. գէյմէթ վէ 100 զուբուշ իճարը պիր պապ ախրը թարիխը իլանատա 15 կիւն սօնդրա ֆիւրուխթինէ թէշէպպիւս օլունաճաղը, վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէէնլէրին տաբէրէյ միւրաճաաթ իլէմէլէրի Տէրսաատէթ պիտայէթ մահքէմէսի Իհրա մէմուրիէթինտէն իլան օլունուր։

31 մարտ 98

Պէյօղլու պիտայէթ մահքէմէսի Իհրա մէմուրիէթինտէն կէլէն իլան.

Հաճի Գրիգորն Դալաթա 95 ֆիլ 468 Նիւմէրօլու իլամ՝ մուճիպինէ, Մեբրոնա տէյնի օլան մէպալիղը մալիմէնին թէսվիյէսի զըմնընատա, մէտեուռը մէրգումը Պէշիքթաշտա Բէօյ իչի եէնի մահալլէսինտէ Ֆրուն սոգաղընատա 6 Նիւմէրօլու խանէտէ միթէվէֆֆա բէտէրի Յակոբատան արիէն ինթիգալ իտէն սիւտս հիսսէի չալիսաը՝ թարիխը իլանատան իթիպարէն 15 կիւն սօնրա պիրիպիզաեէտէ ֆիւրուխթընա թէշէպպիւս իսիլէճէյի Պէյօղլու պիտայէթ մահքէմէսի Իհրա մէմուրիէթի ճանիպինտէն իլան օլունուր։

17 մարտ 98

(Ինչպու իլանդն վատէսի կէչմիշ իսէ տէ, էլիմիզ կէճ կ.լմիշ օլտուղընը պէեան իտէրիզ։) Թ. Է.

ԷՀՎԷՆԻՅԷԹ ՎԷ ԷՄՆԻՅԷԹ

Տ. ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ ԷՃԶԱԽԱՆԷՍԻ

ՎԷ

ՊԱԼԸԶԳ ԵԱՂԸ ՏԷՐՕՍԸ

Սթանպօլտա Եէնի ճամիի չէրիֆ հավուսընտա Բօսթանխանէի ամիրէ գարշըսընտա վագը 12 Ն՝ իլէ միւրագգամ տրը։

Պու տէֆա Էվրօբանդն էն գիյատէ քէսպը չէօհրէթ իթմիշ պուլունան ֆապրիգալարընատան տօղրուտան տօղրուբյա էն ալէա ճինս էճզալար ճէլպ էյլէմիշ օլտուղունումուզատան, բաղպէթլու միւշթէրիլէրիմիզ վէ ուսում էհալիյէ պէյան իսէրիզ քի, թէչրիֆէ հիմմէթլէրինտէ, կէրէք օգգա իլէ վէ կէրէք չէչէլէրէյ պիրինճի ճինստէն օլարագ օօլֆաթօ վէ գընազընալը պօրտօ վէ Մալակա չարսալարը վէ չելեք չրուպը, վէ պիզզաթ քէնտիմիզին բէք պիգաթլը սուրէթտէ հազըրլամըշ օլարզընը Էլէ-տոէր ոը Բէբէն նամ մուալէճէյի մուֆիտէ պուլունմագատա տրը քի, մէգքիւր մուալէճէ կէրէք միտէ խասթալրգլարընա վէ կէրէք համիլէ զատընլարընա վուգուա կէլմէքտէ օլան խաթիֆրա վէ եիւրէք պուլանթրը կկպի ֆէնալրգլարա գարշը բէք թէէսիրլի վէ բէք չիֆատար պիր թէրթիպ օլտուղունատան, Բէբանին պիսմիեն ազատմիալար թահսին վէ թազտիր իթմէքտէտիրլէր։ Պունլարատան մասատա, չօճուգլար իչիւն տախի քէտրէթ իւզրէ խաթիմա օլանմագատա օլան թաբեօգա, վէ սիւտիւ ունն, վէ Սլամանանդն էնվախ ֆախտէլի մատէն սուլարը թազ օլտուղու հալտէ մէվսիմ իչիւն կէթիրէ ատրիլմիշ տիր։

Այէլսուսուս պայզդ եազդանդն Նորվէկկա մայի օլմագ իւզրէ էն ալա ճինսլէրինտէն կէրէք ֆիշը, կէրէք օգգա վէ կէրէք չիշէ իլէ պուլունմագատա վէ դայէթլէ էհվէն ֆիյաթլէ սաթըլմագատա տրը։

Ֆէզալիք բաղպէթլու միւշթէրիլէրիմիզին միւրատ իթտիքլէրի մուալէճէյրին վէ սըբարբլարդն բէք սաֆի վէ բէք էհվէն սուրէթտէ թէրթիպ իտիլիպ, վագթ ու սատանընատա տախի եէթիշտիրիլմէկէ դայրէթ իտիլէճէյի խասսէթէն պէյան օլանը։

Էճզախանէմիզդէն բաթթախթրմդ միւթէպէր Տօգտօր էֆէնտիլէրինատէն հէր հանկրընը մահկամ իգամէթի սիվալ օլունուր իսէ խասսէր միրիլէճէյլինտէն պաչգա, միւրատ օլունտուղու հալտէ խասսէթէն թարաֆըմզատան ատէմ կէօնտէրիլէրէք, իսթէնիլէն մանալ իչիւն տավէթ իտիլէճէք տիր։

Հէր կիւն սապահ վէ ազչամ Տօգտօր Տատրեան էֆէնտի տախի էճզախանէմիզ օղրատագատա տրը։

Էճզախանէմիզդէ Տօգտօր Այվազեան էֆէնտի հէր կիւն սաաթ 7տէն 10ա գատար հազըր պուլունարագ միւրաճաաթ իտէն զաթիլրը գապուլ իտէճէք, վէ այրրնա չօճուգ խաթալրգլարընա տախի պագանագ տրը։ Տօգտօրը միւմալէյհ էհալինը ճուսամա կիւնէրի քէզալէք սաաթ 7 տէն 10ա գատար խայրաթ պագանագ, վէ թարաֆը էճզախանէմիզդէն տախի բէք փագըր օլանլարա մէճճանէն մուալիճէյի լազըմ իթա զըլընճագ տրը։

ԷՕՄԻԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸՆԱ ՏԱԻՐ

ՎԻԷՆՆԱՆԸՆ ՄԻԼԼԷԹ ՊԱՆԳԱՍԸ

Ինչպու պանգա էօմիւր սիկուրթասընատան մասատա, չօճուգլարդն պէօյիւմէսինէ գատար պիր սէրմայէ բէյտա իթմէք իւզրէ ադչէ տախի դապուլ իտէր։

Պու պանգա Ռ.-Ֆրէյ դե Բէլլէ Նէզարէթինդէն 1869 յունէ 8 վէ Մաճարէնան ընճարէթ Նէզարէթինդէն 1870 օքտոպրա 27 Բարէթէբէրէ վէ 747/640 Նօմէրօսրը էլէ էմնիյէտ ուէ էնմէլ տէր։

Մէգքիւր պանգա՝ ինսանդն էօմրիւնիւ մուայէն (քրամիպէլէրէ վէ քէսքիֆէի չէրթիթը մալիմէ իլէ սիկուրթա իտէր. եանի էօմրիւնիւ սիկուրթայա գօյմագ իսթէյէն ատէմ կէրէք հէր նէ վագթ վէֆաթ իտէր իսէ, վէ կէրէք սիկուրթա միւտտէթինտէն սօնդրա սաղ գալը իսէ, պու պանգա օ ատէմին թալին իթտիկի մըգտար մէպլաղը, վէ օրթագլաղը օլան սէրմայէլէրի սիկուրթա իտէր։

Մէգքիւր պանգա՝ թալէպ օլունան թայմինաթը, սօլա թէնգիհ վէ թէնպիլ իթմէքօիլին սէքիզ կիւն սօնդրա թէէսիյէ իտէր, վէ ինսանիկէթ բէրվէրլիք գավախտինէ թէվֆիգէն, քէնտի միշթերիլերինէ բէք միւսաիտ չարթլար վագ էյլէր։

Տահա զիյատէ մալիմամ՝ վէ թաֆսիլատ՝ ալմագ իչիւն Ահէնցիտ բէք չօգ լիսանատա բրաշիւրէր թէսարիք իթմիշ տիր։

Թէ-լէֆ՝ Վէ Մէսէր էյ-ն պուլէօ աճէնթ

Ա. ՀԷՖԹԷՐ

Գարաթատա Գարաքէօյտէ պօրսանդն գարշըսընտաքի տուիրէնին իքինճի գաթընատա 13 Նօմէրօլու օտատա։

Սթամպօլտա Բիւչիւք Եէնի խանատա Մ. Հէրմ. Ա. Հօլլթէյն վատէրի կէլմիշ օլան հէր սիկուրթա պէտէլինի ախպ ու գապուլ իթմէյէ մէմուր տրը։